notat Magister sent.in 4.distinct.34.& ibi S.Thom.art.4. l.6.tit.2.p.4.

109 Nec testis esse † potest ebrius neq; facere testamentum, quia nescit quod loquatur, secundum Bald.&Fel. *inc.1.de testib. & Rip.vbi supra, Tiraq.de pœn.temperan. caus.6.n.8.optime Mascard.de probat.conclus.579.per totum,2.tom.pro quo est l.8.titul.16.p.5.ibi:Otrosi dezimos, que no puede testiguar ome que aia perdido el seso, en quanto ledurare la locura:* Nam ebrius ita amittit Iudicium, sicut furiosus, ac proinde eidem æquiparatur, *vt est prædi-*
110 *ctum.* Nec † tenet contractus factus per ebrium in sui præiudicium, etiam cum iuramento, *vt in c.vnusquisque & ibi gloss.in verb.ebrius,2.2.q.4.Tiraq.& Mascard.vbi*
111 *supr.n.2.*&ideo † contrahens cum eo,quem inebriauerat in prædio, ad quod eum inebriauerat, dolo dicitur contraxisse, vt tenent glos Bal.& moderni *in l.dolum,C. de dol.Rip.vbi sup.d.n.76.*vbi hoc intelligit *n.79.*in penitus ebrio, secus alias, *Mascard.vbi supr.n.7.&* 8.Nam
112 parum † ebrius potest contrahere & testari, secundum Dec.*consil.*112.*n.*1 & Mascard.*d.n.*8.qui *n.6.*tunc demũ verum intelligit, quod ebrius testis esse non possit, quando probetur huiusmodi testem fuisse ebrium tempore testimonij & depositionis; Nam alioqui ebrietas non repellit à testimonio, nisi probetur, *prout supra*, secund. Aym. Crauett. & alios; quos refert & sequitur: Nemo namq; præsumitur ebrius, nisi probetur, vt tenet Rip.*in l.sivnquam, num.*80 *C.de renoc.don.& inquit Bald d.c.a crapula,n.1.de vita & honest.cleric.*quod pro-
113 batio ebrietatis † difficilis est, & ideo non creditur te-
114 sti deponenti super ebrietate, nisi assignet † concludentem rationem, etiam non interrogatus, quia in cognoscendo ebrietatem plurimum laborat ratio intellectus, & de facili decipi potest, secundum Innoc.Bald.& Felin.*in c.cum caussam,el1.de testib.n.3.vers.& istam fallentiam, Bart.in tract.de testib.col.3 Bal.in l.furiosum, circa medium,C.qui testamenta fac.poss.& in l.solam,C.de testib.* quos refert & sequitur Rip.*vbi supr.n.*80. & prædicta *à n.*112.tradit etiam & sequitur, alia addẽs in materia Mascard.*de probat.concl.*578.*per totam, in initio,2.tom.*

SVMMARIVM.

1 *Homicidium inter grauiora crimina computatur.*
2 *Homicida voluntarius, publicus vel occultus, irregularis est.*
3 *Presbyter aut Diaconus homicida deponitur, non tamen communione priuatur, si sententia paruerit, & post depositionem detrudendus est in monasterium.*
4 *Reclusionis pœna non ita diuturna debet esse contra clericum consilium præbentem homicidio sicut in vere & proprie occidente.*
5 *In casibus, in quibus iure ciuili pœna mortis infligitur pro homicidio, iure canonico pœna perpetui carceris imponitur.*
6 *Clericus homicida voluntarius non est ipso iure beneficio Ecclesiastico priuatus, sed per sententiam priuandus.*
7 *Quinimo etiamsi quis esset per sententiam condemnatus pro homicidio, nõ est beneficio priuatus, nisi per sententiam priuetur.*
8 *Clericus homicida interim, quod beneficio non priuatur per sententiam, fructus eius licite recipit atq; consumit, ita quod neque eosdem fructus in sententia possit fisco adiudicare, siue sint exstantes, siue consumti: sed contra numeris sequentib.vbi limitatur, quod est prædictum.*
9 *Prelati non canonice instituti, qui propter eorum demeritas ciunt se debere priuari, si postea priuentur, anteneantur ad restitutionem fructuum.*
10 *Clericus homicida postea deseruiens beneficio vel dignitati, non priuatur fructibus, nisi adie accusationis vel inquisitionis, nisi delictum ipso iure ministrare impediret vel si priuatio beneficij pro eo ipso iure inducereturr, vt in n.*11.
12 *Obtinens beneficium curatum, qui intra annum non ordinatur, tenetur in conscientia exinde beneficium dimittere & fructus restituere ante sententiam, & num.*13.
14 *Pœna non debetur in conscientia ante condemnationem, etiamsi ipso iure imponatur. Hoc limitatur, quando contrarium de mente legislatoris constat, vel non imponitur proprie, vt pœna, sed vt quædam conditio vel modus rei tradita, vt in nu.*15.*Secundo limitatur, vt procedat in pœna, quæ ad sus exsecutionem aliquam actionem requirit: secus in illa, in qua nulla actio requiritur, vt cum suis exemplis declaratur n.*27.*in ver.* 2.*principaliter.*
16 *Maritus potest legare vxori vsum fructum ea lege, si pudice vixerit, aut si ad secundas non transierit nuptias.*
17 *Leges seu constitutiones collegiorum inducentes priuationem ipso iure propter aliquod crimen, obligant in conscientia absque iudicis sententia.*
18 *L.L.Regiæ iudicibus & aliis ministris pœnas infligentes, si iudicium vendiderint munusculaq; receperint, quas incurrant eo ipso, nulla exspectata sententia, obligant in conscientia.*
19 *Retinens beneficium Ecclesiasticum, quod est priuatus ipso iure, dicitur intrusus, requiritur tamen sententia priuationis vel declaratoria: item al.is modis dicitur quis intrusus vt hic.*
20 *Recipiens Eclesiam parochialem, ad sacerdotium promoueri non intendens, vt intra annũ eius fructus percipiat, illam postea dimissurus, nisi voluntate mutata promotus fuerit, ad restitutionem fructuum tenetur, nec est necessaria ad hoc sententia: hoctamen intelligendum est in foro conscientiæ, secus in exteriori, vt in n.*21.*Idẽq; est in retentione beneficij, vt in.*23.*Comprehenditur etiam ille, qui dubio est animo ordines suscipiendi, vel cum intentione eos suscipiendi sua conditione, si, &c. vt in n.*22.*&* 24.*quid in aliis beneficiis non caritis & n.*25.
26 *Coniugati accipientes pensiones super beneficiis Ecclesiasticis, auctoritate Apostolica in sustentationem suo statui necessariam, non peccant.*
27 *Accipiens beneficium non curatum, hæsitans & non deliberans permanere in eo statu, satis faciens tamen eius oneribus, an peccet?*
28 *Pœna in foro conscientiæ, quando incurratur & debeatur ante condemnationem, & quando non?*
28 *Clericus quoties propter crimen damnatur ad restitutionem fructuum, solum condemnatur ad restitutionem perceptorum non vero qui percipi potuerunt.*
29 *Clericus homicida interim, quod non priuatur beneficio potest id renuntiare, & procedit etiam in renuntiatione in fauorem certæ persone, vt num.*30.*cum seq.& procedit etiam post conclusum in caussa, ante sententiam, & etiam post eam, si est ab ea legitime appellatum, vt in n.*36.*&* 38.
31 *Omnis assensus Regis siue Summi Pontificis, est gratia, quia Princeps non cogitur consentire.*
32 *Renuntiatio in fauorem alterius, mentione criminis nõ facta, an sit valida, & n.*51.
33 *Motu proprio Pij Quinti, de confidentiis attento caut. quadam* 44.*Ferrarij & aliorum non est licita neque secura.*
34 *Rebellis antequam priuetur beneficio, potest illi renuntiare: idem in clerico periuro & in alio quocunq; criminiso, vt ibi, n.*35.
36 *Clericus homicida cõdemnatus pœna perpetui carceris, si tamen per sententiam non priuatur beneficio, potest illud*

illud resignare, etiamsi exspectans Apostolicus illud acceptauerit.
39 *Clericus homicida ante sententiam priuationis beneficij, potest ei renuntiare, etiamsi aliius id priuo impetrauerit & in euentum priuationis. Limitatur, n.*40.*si in impetratione apposita fuerit clausula expressa, quod renuntiatio, lite pendente facta, cedat in vtilitatem impetrantis.*
41 *Quid quando huiusmodi renuntiatio vel resignatio beneficij sit cum ignorantia impetrantis ipsius, vel sciente, & n.*42.
43 *Renuntiatio beneficij facta cum fraude, non est admittenda, & n.* 52.
44 *Clericus propter crimen priuatus à canone beneficio ipso iure, non potest ei renuntiare.*
45 *Clericus priuatus beneficio ipso iure à canone, propter non promotionem intra annum ad sacerdotium, non potest illud resignare nec retinere in conscientia.*
46 *Decurio, rector vel tabellio ciuitatis vel ville, aliive officia perpetua habentes, committentes delictum priuatione dignum, an interim, pendente processu, possint renuntiare huiusmodi officiis? & n.seqq.& num.* 50. *quod non, quando propter delictum sunt priuati ipso iure officio.*
47 *Huiusmodi officia publica sunt hypotheca bonorum includuntur, & in eis exsequntio fieri potest, & si sunt quæsita constante matrimonio, mulieri debetur æstimatio pro parte eius, & filio imputatur in legitimam.*
53 *Delinquens post delictum ante sententiam priuationis bonorum, potest bona sua administrare & alienare, quando propter delictum non est priuatus ipso iure à lege vel canone suis bonis, nec ea sunt ipso iure confiscata: procedit etiam hoc in conscientia, vt in n.*61.
54 *Delinquens huiusmodi potest debita soluere & ei debitum solui, nisi sit contumax.*
55 *Potest etiam de bonis suis dare in solutum creditoribus.*
56 *Bona delinquẽtis an sint tacite obligata & hypothecata fisco vel parti, cui debent applicari, & numeris sequentibus.*
57 *Tacita hypotheca competens fisco post sententiam in bonis delinquentis, quibus creditoribus præiudicet.*
59 *Delinquens post sententiam condemnatoriam contra eum latam pro delicto transactam in rem iudicatam, non potest bona sua alienare.*
60 *Sequestrum bonorum non habet locum in casibus, in quibus pro delicto bona non confiscantur ipso iure.*
62 *Intendens crimen committere, ob quod scit se bonis suis priuandum, an in conscientia possit ea antea alienare.*
63 *Donatio ante delictum commissum animo id committendi, & sic fraudulenter reuocatur; secus si nulla subsit suspicio fraudis, vt in n.*64.
65 *Fraus in proposito censetur probata, si alienatio tunc fiat omnium bonorum & aliis modis, de quibus hic.*
66 *In crimine læsæ Maiestatis bona statim, commisso delicto confiscantur ipso iure.*
67 *Hodie in nostro Regno & bona confiscantur ipso iure in crimine læsæ Maiestatis, & administratio & dominium bonorum tollitur & alienatio prohibetur, tamtit. oneroso, quam lucratiuo, à die commissi delicti.*
68 *Idem est in crimine hæresis, quicquid alias disponat l.* 4.*in fin. tit.*26.*part.*7. *de cuius intellectu agitur in n.* 69. *Idem est in peccato nefando contra naturam, vt in n.*71.*& in aliis casibus, in quibus bona confiscantur ipso iure, vt in n.*72.
70 *Leges partita nusquam censentur derogare iuri ciuili & Canonico, in his, in quibus iuri Canonico derogare possunt, nisi in casibus in quibus ipse ll. aperte id docent.*
73 *Hæreticus, attento iure Canonico, cui stare debemus, non potest vllo modo condere testamentum nec ex eo aliquid capere.*
74 *Alienatio quocunque titulo facta, à delinquente bonorum facta, vbi ipsa prohibetur, est nulla, fiscusque ea repetet atque vendicabit à possessoribus post sententiam.*
75 *Hæreticus non potest donare, neq; alio tit. alienare, neq; dotare filias in matrimonio carnali nec spirituali.*
76. *Fiscus vendicans prædicta bona possessoribus, non tenetur eisdem pretium soluere, neq; aliis tertiis possessoribus, quantumcunque per plures manus transierint, vt in n.*77. *præterquam si pretium datum ab emptore, reperiretur inter bona ipsius delinquentis: vel si fuit conuersum in vtilitatem bonorum delinquentis, & illa vtilitas cum bonis ad fiscum fuit delata, vt in numer.*78.
79 *Delinquens cuius bona ipso iure pro delicto sunt confiscata vel alteri in pœnam applicata, non potest sine peccato mortali rem aliquam in casu non permisso alienare etiam reuelata emptori cõditione rei, vt in n.*83. *& an titulo lucratiuo, vide hoc n.& n.*80.
81 *Fraus ad damnum proximi tendens, est perniciosa, & peccatum mortale, nisi circa minima versetur.*
82 *Delinquens, cuius bona ipso iure pro delicto sunt confiscata, si alienet titulo gratioso minus peccat, quam si titulo oneroso alienaret, vt hic.*
84 *Delinquens tamen huiusmodi ex causa necessaria potest alienare, nempe pro alimentis, aduocatis, & aliis necessariis, vt hic.*
85 *Res sequestrata, deficientibus aliis bonis, potest vendi pro alimentis & aliis sumptibus, arbitrio iudicis.*
86 *Res, quæ subiacent restitutioni, & quæ prohibentur alienari, possunt pro sumptibus alimentorum alienari.*
87 *Bona maioratus an pro eisdem alienari possint: & n.*88.
89 *Delinquens, cuius bona sunt ipso iure confiscata pro delicto, quando alias est soluendo, potest alienare.*
90 *Item, quando delictum esset ita occultum, vt nullo modo probari posset.*
91 *Fiscus non tenetur ad soluenda debita ab ipso debitore contracta post commissum delictum, sed ea tantum, quæ tempore criminis perpetrati ipse delinquens contraxerat.*
92 *Collatio beneficij irregulari facta, ipso iure est nulla.*
93 *Collatio beneficij facta excommunicato, ipso iure est nulla.*
94 *Collatio beneficij facta à Papa excommunicato, precedente absolutione à quibusvis excommunicationis, suspensionis, &c. vt communiter de stylo Curiæ fit, per illam clausulam*, Teque absoluentes, *&c. valet.*
95 *Clericus periurus priuandus est per sententiam beneficio Ecclesiastico, non tamen est ipso iure priuatus.*
96 *Non merentur regere Ecclesias, qui sunt crimine periurij irretiti.*
97 *Collatio beneficij periuro facta, est nulla ipso iure.*
98 *Hoc tamen procedit, quoties quis esset per sententiam declaratus periurus, & postea fieret ei collatio, & non alias, quia ante sententiam facta collatio esset valida.*
99 *Collatio beneficij periuro facta, nulla est ipso iure, quando infamia hac periurij notoria sit non alias, prout contingit esse post sententiam.*
100 *Collatio beneficij periuro facta, auctoritate litterarum Apostolicarum ab beneficia, est nulla.*

CAPVT V.

De clerico homicida.

CVM homicidium inter grauiora crimina computetur, vt probatur *in c.quæsitum, de temp.ord.& in c.inquisitionis, de accusat.& inc.miror.5 distin.* 1

notas

notat Abb. *in c.cum contingat,n.22.in princ.de for.compet.* merito,quod (vltra pœnam irregularitatis, de qua *in c. ſuſcepimus,& capit. ſeq. de homicid. & in Clement.vnica, eod.titul.& in cap.Henricus,de cleric. pug. in duel. & in cap.ex literis, de exceſſ. prælat. & alibi ſæpiſſime, & per omnes ſummiſtas,& Nauarr.in manual.cap.27.num.*218.

2 Quod † nedum procedit in homicidio voluntario publico, ſed etiam in occulto, iuxta veriorem & communem ſententiam, vt late reſoluit Cordub. *lib.1 ſui quæſtionarij c.32.per totum,& in ſua ſumma, quæſt.*41.hodie

3 Concil. Trident.*ſeſſio.* 14.*c.*7.ex Canone Apoſtolorum, Presbyter † aut diaconus homicida deponatur, quamuis non communione priuetur, ſi ſententiæ paruerit, vt refertur *in c.preſbyter* 81.*diſt.* idem probatur *in c. miror, & in c. ſi quis viduam,* 50.*diſt.& in c.cum non ab homine, de iudic.& in cap. inquiſitionis, de accuſ.* Quod procedit non ſolum, quando clericus facto proprio commiſit homicidium, ſed etiam ſi præcepto,conſilio, lingua ſeu adhortatione illud perpetrauit, vt notat gloſ. magiſtralis *in c.ſicut dignum,§.clericos,verb.conſilium,de homicid.per iura,*quæ *ibi* allegat, quã ſequuntur *ibi* Dd. Poſt depoſitionem huiuſmodi clericus detrudendus eſt in monaſterium, vt probatur *in d.c.cum non ab homine, iuncto text. in c.tuæ, de pœn.per quæ iura ita voluit Ioan. de Anan in c.1.col.vlt.n.5.verb.nam pro,de his,qui filios occiderunt,&*

4 *probat.text.in d.§.clericos.* Iſta tamen † reclusionis pœna non ita diuturna debet eſſe contra clericum, conſilium præbentem homicidio, ſicut in vere & proprie occidente, vt conſtat *ex d. §. clericos,* vbi Summus Pontifex diſponendo contra homicidas illius ſancti viri Thomæ Archiepiſcopi Cantuarienſis, iubet clericos conſilio delinquentes perpetuo depoſitos recludi in monaſterium vſq; ad ſeptennium vel quinquennium, per quem text. hoc pro indubio tenet Bernard. Diaz *in ſua practica crimin.Canon.c.*88.*n.*1. vbi ex Hoſtienſi ſuperiora intelligit, vbi iniuſte & voluntarie eſt commiſſum homicidium:Sequitur primum Petrus Placa *de delict. lib.* 1.*c.* 11.*n.*15.vbi *n.*16. probat, iure Pontificio pœnam perpetui, carceris infligendam eſſe pro homicidij crimine, *ex c.nouimus,de verb.ſignif.& in c.penult. ad finem, de hæret. & in c.quamuis de pœnis,in 6.*& allegat plures Dd.tenen-

5 tes quod in † caſibus, in quibus iure ciuili mortis pœna pro homicidio infligitur,iure Pontificio perpetui carceris imponitur.

6 Nihilominus † tamen clericus homicida voluntarius non eſt ipſo iure beneficio Eccleſiaſtico priuatus, ſed per ſententiam priuandus iuxta tex.*in c.clericus, ne cleric. vel monach.*ibi : *Honore priuetur & loco:* & interim ante ſententiam iuſte & licite retinet, vt in terminis tenet Innocent. *in c.cum noſtris, num.* 1. *de conceſſ.præb.* quem ſequitur *ibi* Imol. dicens communem, Bald. *in l. cum fratrem,n.6.C.de his, quibus vt indign.* Idem Bald. *in l.2.§.miles n.2.ff.de his,qui not.infam.* Abb. *in c. niſi,n.*4. *& 6.de renunciat* vbi eius additio allegat plura, & hanc eſſe communem ſententiam teſtatur Anan. & Felin, *in d.c.inquiſitionis, col.*1. *n.*3. *cum ſeqq. de accuſat.*& Ant. Corſet.*in ſingul.verb ſententia,eſt communis ſecundũ* Tho. Ferrat.*caut.*44.*& ita fuit concluſum in Capell.Tholoſa* 207 *vbi additio idem ſequitur:*eſt etiam communis, vt plures allegans teſtatur idem ſequutus aduerſus Barbat.*in d. c. cum non ab homine,col.2 in fin.*Bern. Diaz. *vbi ſupra n.*2. & *ibi* additio *litera A.* Teſtaturcommunem ex aliis & Innoc.in hoc eſt communiter receptus,ſecundum Nauar. *in man.Latin.c.27.n.249.verſ.5.*& Cou *in Clem.ſi furioſus, de homicid.2.p.relect.§.3.n.6. ad fi.* & Ioan.Selua *de Benef.3.p.q.2.per totam,vol.15.tract. diuerſ. doct.fol.51.* & ſequitur Carrerius *in pract.crim.§. homicidum 7.n.66.* quem citat Placa *vbi ſup.* dicit communem Gomezius *in c.1.n.7.de præſcript.in 6.* Eandem ſequuntur profeſſi eſſe communem atque plures in idem citantes Rebuff. *de pacif.poſſ.n.*314.Didac.Perez *in l.2. tit.9.lib. 2.ord.col.* 501.*verſ.hinc eſt,& in addit.ad Villadieg.in tractat.de irreg.c.1.n.2.*& Petr.Placa *in epit. de delict.lib.1.c.11 n.2.* ſequitur Cord.*in ſumma,q.41.paulo poſt princip.*Eandem teſtatur communem plurimos referens Iul. Clar.*in pract. crim.lib.5.§.homicidium,verſ.de iure autem Canonico,*vbi ampliat ſecundum communem in homicida deliberato: teſtatur etiam communem cum Iulio Claro Flam. Pariſ. *de reſign.benef.lib.4.q.3.n.9.*& eſt vera & magis communis opinio, quicquid alij voluerint ſecundum eundem Flaminium *lib.3.de reſig.benef.q.15.n.4.*qui enim præcedenti profitetur eſſe communem opinionem,vt criminoſus generaliter non ſit priuatus ipſo iure,ſed quod veniat priuandus iudiciali calculo:communiter namque nullum crimen inducit priuationem ipſo iure, paucis exceptis, vt ibi probat cum aliis *n.*5.vbi *n.*6. reſoluit,eſſe magis communem opinionem, requiri declarationem iudicis in omni crimine.

Hoc itaque † eſt receptiſſimum & abſque dubio te- 7
nendum in iudicando & conſulendo. Quinimo etiamſi quis eſſet per ſententiam condemnatus pro homicidio, non eſt beneficio priuatus,niſi per ſententiam priuetur, Præpoſit.*in c.ſtudeat 50.diſt.*Felin.*in d.c.inquiſitionis, n. 7.de accuſ.*Rebuff.*vbi ſupr.n.*315. plures allegans *deciſio Rotæ 5.de ſententia & re iudic.in antiquioribus.*

Ex qua † communi ſent.clare deducitur, quod huiuſ- 8
modi clericus homicida priuandus per ſententiam beneficio ſuo Eccleſiaſtico ob delictum, interim quod ſententia non fertur,fructus beneficij licite recipit atq; conſumit,ita vt nec iudex in ſententia eoſdem fructus poſſet fiſco adiudicare,ſiue ſint ſtantes,ſiue cõſumpti;Quia donec hic delinquens per iudicẽ priuetur re propria ſeu dignitate,offic.vel beneficio,titulum habet, quo ipſius rei fructus iure optimo percipiat:Ita in terminis tenet Cardin.*in Clem.conſtitutionem,§.cæter.ad fi.n.*10.*de elect.*cuius opinionem ſequitur Phil.Corn.*in l.1.col.1. C. de his quib.vt indig.*& tenuit prius Bal.*in l.non ſolũ in fi.ff. de in integ.reſtit.*& hanc ſent.veriorẽ eſſe exiſtimat Felin.*in c. de quarta n.33.de præſc.*vbi illam comprobat plurib.fundamentis,inter quæ adducit quandã dec.Rotę.4.*de reſtit. ſpol.in nouis,*quæ caſum in terminis non decidit,quia loquitur in occupante beneficium de facto,condemnato ad illud relaxandũ;Nam tunc, conſtito de mala fide ipſius, merito vt ad reſtitutionem fructuum teneatur,niſi intelligamus illam deciſionem à contrario ſenſu facere pro hac ſententia,nẽpe,vt quando iuſto tit. aliquis adeptus fuit beneficiũ,licet propter delictum ab eo poſtea commiſſum priuandus ſit beneficio,ex illo,interim donec condemnatur,ac eo priuatur,licite recipiat fructus: hoc tamen ibi non deciditur nec tãgitur,ac proinde illa deciſio Rotæ ad noſtram quęſt.adduci non poteſt.Sed nihilominus Felini ſententiam probat Boër. *dec.98.n.4.* & Did. Perez *in d l. 2.col 501.verſ.vnd: etiã,* id affirmans procedere ſine grauamine conſcientiæ,& allegat Cou.idem tenentem : verum, vt poſtea dicemus,potius videtur Cou.illo loco contrariam ſententiam probare:Eandem opinionem Felini ex profeſſo ſequitur additionator Bernardi Diaz *in pract. crim.canon.c.*88. *litera A.* & Petr. Placa *de delict. lib.* 1. *c.11.n 4.& 8.* & Did.Perez à Villadiego *vbi ſup.n.* 22. Ant.de Burg.*in c.Canonum ſtatuta,n.265.de conſt.*quẽ refert & ſequitur Flamin.Pariſ.*d.l.3.de reſig.benef.q.15.n.7.*

Sed in contrarium facit text.*in l.prædonis,ff.de pet. hæred.*per quem text. dicunt ibi Bal.Paul. de Caſt.& Ang. quod eſt ibi caſus rotundus † contra prælatos non canonice inſtitutos, qui propter eorum demerita ſciunt, ſe debere priuari tanquam indignos; Nam licet habeant dominium prælaturæ & faciant fructus ſuos,& antequam priuentur, habeant adminiſtrandi potentiam, tamen ſi poſtea priuentur, tenentur vt prædones ad integram reſtitutionem fructuum medio tempore perceptorum.
Sed

Sed certe ille text. mihi hoc non probat, nec in noſtra ſpecie argumentum ſufficiens vel concludens præſtat aduerſus ſupradicta; Nihil enim aliud probat, quam quod prædonis loco intelligendus eſt, qui tacitã fidem interpoſuit, vt non capienti reſtitueret hæreditatem: at ex hoc quid in noſtra ſpecie,quæſo, inferri poteſt ad deciſionem ipſius ? præmaxime, quia accommodans tacitam fidem de reſtituendo incapaci, eſt in dolo, & tenetur reſtituere hereditatem fiſco, renunciando titulo male acquiſito : At in propoſito clericus homicida iuſto titulo acquiſiuit beneficium ac id retinet, quouſque eo priuetur propter homicidium, vt prædiximus. Sunt præterea aliæ plures differentiæ inter prædict. caſus. Nihilominus & ſecundo pro hac parte contra priorem fortius vrget mala fides, quam huiuſmodi delinquens habuit commiſſo crimine, ſequuta poſtea priuatione beneficij ob id, & quia titulus ille, quem in beneficio habui, reuocatur per ſententiam, & ſic propter præd.malam fidem fructus percepti ab ipſo delinquente ex bonis, quibus priuandus eſt per ſententiam, fiſco adiudicari debent à die commiſſi criminis:*argument.l.1.C.de his,quibus vt indign.*vbi hæres, qui non vindicauit necem defuncti, tenetur fiſco reſtituere hæreditatem cum fructibus integris, tanquam malæ fidei poſſeſſor: Sed hic eſt huiuſmodi : Ergo, &c. & ita per illum text. hanc ſententiam in noſtra ſpecie tenent ibidem Paul. Caſtrenſ. *num.*3.ex ſententia Guillermi de Cugn. loquens in clerico & in Vaſallo feloniam committente,Alex.*num.*4.& refert Iaſon.*num.*3. quamuis ipſe aliud teneat. Itaq; clericus ſecundum ſupradictos committens delictum propter quod poſſit priuari beneficio, licet habeat ius in re, quouſq; ſit priuatus : poſtquam tamen eſt priuatus, tenetur reſtituere fructus, quos percepit à die commiſſi delicti vel percipere potuit, ſiue extent, ſiue ſint conſumpti, & ſiue ſit effectus locupletior, ſiue non : & idem in fructibus perceptis ſequitur Rebuff. *de pacif.poſſ.n.*416. eandem ſententiam ſecundam late probat Anton. de Burgos, *in c. ad noſtram,de empt.& vend.col.*11.*verſ.venio modo,nu.*34. vbi reſpondet ſeptem fundamentis contrariæ partis coniectis per Felin.*vbi ſup.*hanc teſtatur videri eſſe communiorem opinionem eam ſequutus alioſque allegans Bernar.Diaz de Luc.*in ſua pract.crim.Canon.c.123.nu.5.* quam etiam ex ipſo profitetur communem D.Couar. *in 4 de ſponſal.2.p.c.6.§.8.n.7.*vbi eam probare viſus eſt, dum certo modo (de quo ſtatim mentionem faciemus) limitat caſum, in quo Bern.Diaz.*vbi ſup.*exiſtimat procedere opinionem contrariã Feli.*vbi ſup.*& hæc ſecunda ſententia mihi verior, cõmunior & tenẽda videtur per ſuprad. cum declarationib. infr.ſeqq. quamuis ſententiam Guillermi de Cugn. & Paul.*in d.l.1.C.de his, quib. vt indign.* dicat non eſſe veram cũ Feli.*vbi ſup.*Rip. *in l. ſi vnquam, q.40. n.103. C.de reuocand.* nihilominus hæc ſecunda opinio tenenda eſt.

Quæ primo declaratur, vt non procedat, quando ipſe delinquens, etiam poſt delictum; in dignitate, beneficio aut officio debitum miniſterium exhibuiſſet, perſeuerando in ſeruitio Eccleſiæ, vbi beneficium habebat, tunc enim benignius ac æquius eſt, vt huiuſmodi clericus delinquens damnetur ad reſtitutionem fructus à die propoſitæ contra eum accuſationis vel formatæ inquiſitionis, vt credit Bernardus Diaz *vbi ſupra.*

10 Quod † verum exiſtimat D.Couarr. *vbi ſupra,* niſi delictum etiam occultum, peracta etiam pœnitentia delinquentem ipſo iure miniſtrare impediret, vt ſi eſſet crimen quod irregularem delinquentem conſtitueret, quia tunc ſeruiendo & miniſtrando in officio, quod exercere non poterat, dignus eſſet maiori pœna, ac delictum maxime augeret, quare fructus non ſunt ei iuſta ratione concedendi nec dimittendi. Idem voluit Anton. à Cord. *vbi ſupra dict. quæſtio.*41. dum requirit diſpenſationem Papæ, delinquens enim non poteſt tuto in foro animæ retinere beneficium Eccleſiaſticum, cui eſt annexus ordo ſacer, quem ipſe propter crimen exercere non poteſt,ſecundum Felin.*in d.cap.inquiſitionis,in 1.col.num.1.de accuſat.*quem ad hoc citat Couarr. *vbi ſupra,num.7.verſicul.pro quo facit.* Secundo † com- 11
munis ſupradicta ſententia contra Felin. & ſequaces clarius procedet & opinio Felini limitabitur in clerico nempe committente aliquod delictum, pro quo à lege vel Canone inducitur & fit priuatio beneficij vel dignitatis ipſo iure,vt in crimine hæreſis & ſimoniæ; *vt in cap.cum ſecundum leges,de hæretic.in 6.cum ſimil.*& in aliis caſibus,de quibus *in capitul.felicis, de pœnis, in 6. & in Clement.multorum,de pœnit. & in cap.eum qui,de præbend.libro 6.& in cap.1.de homicid.libro 6.& in cap. ad falſariorum, de crimine falſi,* tunc enim fructus à die criminis perpetrati per iudicem fiſco adiudicantur indiſtincte, *textus in leg. eum, qui, in princip. ff. de his, quibus vt indign. gloſſ. notab.in authent. de inceſt. nupt. §.1. verſicul. imminere,* quam ibi Doctores communiter ſequuntur, & dicit ſingularem *repert. Inquiſition. verbo confiſcatio;* & auream Petrus Belluga *in ſpeculo princip. rubr.14.§.nunc videamus, num.8.* & communiter approbatam,alios allegans D.Couarr.*vbi ſupr.in 4.de ſponſal. 2.p.c.6.§.8.num.8.* ſequitur expreſſe hanc limitationem Bernard. Diaz de Luc.*vbi ſupra dict.cap.123.num.5.ad fin.*vbi refert Bald.*in titul.de pace iuramento firmand. §. iniuriam,verſicul.quæro,an committat furtum,*dicentem, quod recipiens fructus beneficij, quo priuatus eſt iure, committit furtum:ſequitur etiam Rebuff. *de pacif.poſſ. n.316.cum ſequent.* referens plures caſus,in quibus quis propter crimen amittit beneficium ipſo iure: idem probat Didac. Perez *vbi ſupra,col.502.verſ.deducitur etiam:* quamuis in hoc minus recte allegat Dd. tenentes prædict.communem ſententiam;Ipſi namque non loquuntur in delictis, pro quibus à iure vel canone inducitur priuatio ipſo iure, ſed potius in clerico homicida, qui ob id crimen non priuatur beneficio ipſo iure, ſed per ſententiam, & nihilominus etiam eo in caſu, vt prædiximus, tenent, fructuum reſtitutionem eſſe faciendam à tempore delicti commiſſi:ſic que non debuit gloſſator nouus præfatos Dd. allegare ad hanc declarationem, cum in ea ſpecie ipſi non loquantur, tametſi declaratio hæc iure procedat.

Ex quibus idem † dici poteſt, ſecundum Didac. Pe- 12
rez *vbi ſupra col.510. in princip.& in fin. & col.ſequent.* in obtinente beneficium Eccleſiaſticum qui intra annũ non ordinatur:iuxta diſpoſitionem *c. licet canon,cum ſimil.de elect.in 6.* Beinard.Diaz.*in pract. crimin.cap.* 48. *per totum:*& in auditoribus Regiis, quibus Rex præcepit,ne quid recipiant vltra ſalarium competens eis aſſignatum ab eo, ſub pœna priuationis officij ipſo facto, vel reſtitutionis in conſcientia eius, quod receperint à litigantibus,vt contra facientes ſint ipſo iure priuati:ac proinde ad fructuum, quos perceperint ex officio vel beneficio, reſtitutionem teneantur : conſulit tamen ad opiniones effugiendas, vt reualidationem beneficij vel officij impetret,qui eo propter id priuatus eſt,quamuis hoc non ſit compertum neq; per aliquem in iudicio deductum; ſed † quod clericus, qui poſt obtentam Ec- 13
cleſiam parochialem & habitam illius pacificam poſſeſſionem non promouetur ad preſbyterium intra annum, & eo elapſo illam retinet & non relinquet illam,vel fructus poſt annum perceptos non reſtituit, peccet mortaliter, quia eam ipſo facto perdit, vt *in dict. capitul. licet canon,* tenet Nauarrus *in manual. Latin. cap.25. numero* 117. & quod tunc non ſit opus alia priuatoria ſententia, quia lex illa non eſt pœnalis, ſed
conuen

conuentionalis,probat etiam D.Sot. *lib.10.de iustitia & iure,quæst.5.artic.6.versic.secundum caput, pag.936.* Nec
14 obstat, quod cum † hæc priuatio beneficij, de qua *in d.c. licet canon,* sit pœna, non debeatur in conscientia,etiamsi ipso iure imponatur, iuxta glossam communiter vbique ab omnibus prope approbatam *in c. fraternitas 12. q.2.*& latetradita à Dominico à Soto *lib.1.de iustitia & iure,q.6.artic.per totum,*& D.Couarr. *in 4.2. part. c.6. §.8.numero 10.* & Nauarr. *in manual. c.23.num.66.* & D.Azeued.*in rubric.tit.1.de legib.n.24.lib.2.non. collect. reg.*& nouissime optime per Molinam *de iustitia & iur. 2.tractat.disputat.95.per totam,*vbi quod est communis Theologorum & Iurisperitorum, & etiam per Salon *de iustitia & iur.in 2.2.* Diui Thomæ, *quæst.62.articul.3. an lex pœnal.&c.col.728.cum seqq.* & optime per Marc. Anton.*consil.9.num.92.cum seqq.& aliis pluribus*, hoc
15 enim non † procedit. Primo, quando contrarium de mente legislatoris constat,vel cum non imponitur propriè vt pœna, sed vt quædam conditio vel modus rei traditæ; vt cum testator reliquit aliquid alicui,vt quidpiam faciat, alias perdat legatum, iuxta Abb. communiter receptum super gloss.*verbo adijciens,in c.* Rainaldus,*de testam.* & in proposito constat de stylo, mentem Pontificum statuentium, vt illo vel illo casu vacet beneficium ipso iure,esse vt peccet, qui illud ita perditum retinuerit & fructus non restituerit;ita Nau.*vbi suprà,* qui aliis in locis se refert, præcipue *in dict. c.fraternitas,* vnde Soto. *vbi supra,versic.quarto & de legibus,* inquit,
16 posse † defunctum vsumfructum prædij legare vxoriea lege, si pudice vixerit aut si ad secundas non transierit nuptias; Nam cum primum fregerit hanc conditionem, tenebitur legatum hæredi remittere:sequitur D.Couarr. *in 4.2.part.cap 6.§.8.num.17.*& Nauarr.*in man. cap.23. num.62.& 67.*& cum eis Molin.*vbi suprà,disput.in 96.*
17 *fin.* necnon & Salon *vbi suprà,* & pari † ratione inquit Soto,& cum eo Salon *vbi suprà,*idem dicendum esse in eo, qui collegium aliquod de sua substantia instituit legesque condiderit,vt quicunque collegarum hoc aut illud admiserit crimen priuatus sit collegij iuribus, aut quod à collegio receperat restituat; Hæ namque leges absque alia iudicis sententia in conscientia obligant:sed contrarium in hoc tenet Nauarr. *in manual. Latin.c.23. n.63* & Molin *vbi suprà,versf.de colleg.*estque hoc verius & tenendum.
18 Similiter,inquit † Soto,potest Rex tali lege iudices ministrosque iustitiæ ad muncra Reipubl. assumere, vt quicunque iudicium vendiderit aut munuscula suscepe-rit,eo ipso, nulla alia exspectata sententia, tali aut tali pœnæ subiaceat, quales sane leges in Hispania aliisque bene institutis prouinciis exstant, quæ quidem profecto conscientiam perstringunt,secundum Soto,*vbi suprà,*& probat Didac.Peiez *vbi suprà,*vt prædiximus.
19 Superiora † confirmantur, quando retinens beneficium Ecclesiasticum, quo est priuatus ipso iure, dicitur intrusus, vt ex Brixien.notat Fel. *in c. in nostra col.2. de rescript.* sequitur Rebuff. *in praxi benef.in regul.de subrogand.collatig.gl.4.num.14.* exemplificans in crimine hæresis vel symoniæ:hoc tamen parum conducit in proposito, intelligi siquidem debet, quando quis fuit per sententiam priuatus, & nihilominus retinet post, illud beneficium, vel quando ipso iure priuatur, & fuerit sequuta sententia declaratoria,*ex c.cum secundum leges,de hæret.lib.6.*imo in vtroq; casu requiritur sententiæ exsequutio, vt notat additio Rotæ *16.in nouis,*& Probus *in pragmatica sanct.tit. de pacif. poss.verbo, violentus,* quos refert &.sequitur Cou.*vbi supr.n.8.versf.his accedit.*Hoc autem in alia specie & materia diuersa à nostra procedit, nempe ad hoc, vt quis dicatur intrusus, tunc enim requiritur sententia priuationis, aut declaratoria ipsius, & præterea exsequutio ipsius, insuper & retentio post-modum beneficij, quo est priuatus, vt prædiximus, & merito, quia intrusus dicitur ille, qui absq; titulo eius qui dare potest,tenet beneficium, *vt in decis.13.in antiquis, de causs.poss.& propriet.* Item, qui sine auctoritate illius, ad quem collatio beneficij spectat, illud accepit propria auctoritate, & qui nullum habet titulum, vel qui sine canonico titulo beneficium occupat, vel qui per vim occupat,vt late probat Rebuff.*vbi supr.n.4.cum seqq.*& latius Mascard. *de probat.concl.439.per tot.* Vnde secundum ipsum Rebuff.*vbi supr.n.10.* qui beneficium post priuationem & depositionis sententiam, à qua nõ appellauit, adhuc retinet, est etiam intrusus: sequitur plures referens Mascard. *vbi sup.n.19.*at vero nos *suprà* agimus respectu amissionis fructuum & restitutionis eorum, quoties quis propter crimen à iure vel canone est priuatus ipso iure: quod est diuersum, & ideo merito vt tunc non requiratur sententia.

Similiter † ille, qui Ecclesiã parochialem recepit, ad 20
Sacerdotium promoueri non intendens, vt eius fructus intra annum percipiat, illam postmodum dimissurus, nisi voluntate mutata promotus fuerit,ad restitutionem fructuum tenebitur, cum eos receperit fraudulenter, ita probat text.*in c.commissa.§.cæterum, de elect. lib.6.* & tenet Nauarr.*vbi sup.n.118.* Nec est necessaria ad hoc sententia condemnatoria, quia lex hæc non est pœnalis, sed eo ipso, quod quis non habet propositum suscipiendi Sacerdotium, fructus non facit suos, vt probat & tenet D.Sot.*vbi supra, versf.percontarius,* & Ioseph Angles *in suis floribus Theologic.q.2.p.in q.de cleric.restit.obnox. pag.208.ad fin.*Hoc tamen † verum est & procedit,vt ad 21
restitutionem fructuum quis teneatur in præfata specie *d. c. commissa* in conscientia, & sic debet moneri per suum confessorem, non vero quoad forum exterius, vt alicui detur actio,ad hoc, vt huiusmodi clericus conueniri possit ad fructuum restitutionem, neque à iudice Ecclesiastico cõdemnari,vt censuit Senatus,teste Rebuf. *in prax.benef.in tit.de non promot. intra ann.n.15.pagin. mihi 445.* quod satis constat ex mente Doctorum hac de re agentium. Inquit tamen Rebuff. *ibidem*, melius esse fructus in hoc sæculo reddere, quam ad inferos cum illis deuolui vel à Papa compositionem impetrare, vel ab illis, qui in indulgentiis componendi potestatem habent.

Et cum † text.*in d.c.commissa,§.cæterum* dicat, *Non* 22
intendens,&c. comprehenditur etiam ille, qui dubio est animo,nam qui hæsitat, non intendit: vnde qui Ecclesiam parochialem suscepit, nondum de vita deliberans, sed pendens animo, vt si res alia via felicius successerit, habitui clericali sit renuntiaturus, non tuta conscientia fructus recipit, secundum D. à Soto *vbi suprà versic. & nota,* vbi idem censet, etiamsi intentionem habuerit Sacerdotij suscipiendi, sub conditione tamen, nisi per mortem primogeniti fratris hæreditas paterna (addetur, vel maioratus) sibi obtigerit aut aliud quippiam sæculare prospere successerit,quoniam cum text. ait: *Non intendens*, absolutam intentionem exposcit. Præterea qui absolute percipit fructus, absolutam debet habere intentionem, alioqui fraudulenter, vt ait text. eos recipit,& hoc verius censeo,quam contrarium, quod tenet Nauar.*d.c.25 n.118.*ea moderatione, vt habeat animum iterum satisfaciendi suæ functioni, & cum effectu idem satisfaciat: sed nihilominus adhuc in ea specie teneo opinionem Soti, vtpote literæ & menti text.*in d.§.cæterum,*magis adhærentem atque congruentem. Opinio tamen Nauar.in hoc sustineri poterit in aliis beneficiis, quam curatis, non solum respectu fructuum, sed etiam peccati,vt *infrà* dicemus. Addo † vlterius quod quam- 23
uis tex. ille loquatur de receptione beneficij sine animo accipiendi Sacerdotium, pari ratione idem erit dicendum in retentione, vt quemadmodum quis Ecclesiam parochialem

parochialem suscipiens, non intendens promoueri ad Sacerdotium, tenetur restituere fructus, quamdiu mentem non mutauerit; ita licet tempore receptionis sanum propositum habuerit, si tamen id postea mutet, decernens non fore Sacerdotem, ad illo tempore tenebitur fructus restituere: ita gl.*ibid. verbo non intendens, in fin.* & vltra Dd. *ibidem* sequuntur Sot. & Ioseph. Angl. *vbi supr.pag.209.* in proposito dicens, de lucendum esse ab illis fructibus restituendis salarium, quod Vicario dedit, & hoc verius existimo, & tenendum aduersus nauarr. *d.c.25.n.118.* aliud tenentem de rigore iuris.

24 Dubitari † tamen contingit; *An idem sit dicendum in aliis beneficiis non curatis, si seruitium habent annexum, an obligent ad restitutionem fructuum eos, qui absque clericali intentione ea possident?* Et videtur de istis eandem esse rationem: Nihilominus tamen in his contrarium est dicendum quoad fructuum restitutionem, cum canon ille de his minime loquatur,sed tantum de illis, & odium contineat contra huiusmodi clericos, vnde succedit regul. iuris, *Odia restringi, &c.*quia si canon aliud voluisset, expressisset: Cum igitur loquutus tantum sit in recipientibus Ecclesiam parochialem, non intendentib. ad Sacerdotium promoueri, neque in cæteris beneficiis simile decisum iure inuenietur,merito,vtà contrario sensu in eis aliud sit dicendum respectu restitutionis fructuum: & ita ex professo probauit & tenet Sot.*vbi supr. versf.de aliis autem,*& Nauar.*d.c.25.n.118.*& Ioseph. Ang. *vbi supr.* neque hic est eadẽ ratio,& quamuis esset,adhuc extensio locum non haberet, vt considerat Nauarr. *vbi supra.*

25 Nihilominus † tamen non erit mundus à culpa mortali, qui beneficium habet, cui est annexum clericale obsequium; nisi propositum habeat, si non Sacerdotalem, saltem illum ordinem suscipiendi, qui ad tale seruitium necessarius est, aut si nullus requiritur ordo, saltem intentio necessaria est clericorum more viuendi, absurdum quippe esset, canonicatum aut aliud huiusmodi beneficium obsequio Ecclesiastico deputatum retinere cum animo ad matrimonium conuolandi aut secularitet viuendi: ita Sotus *vbi supra versf.at vero,* quẽ sequitur Nauar. *vbi supra in versf. videtur autem*, non quidem eo, quod non habeat huiusmodi animum, sed quia non deferat habitum clericalem; Putat tamen, vt verum est, eum non obligari ad restituendos fructus: Ego in vtroque existimo eum peccare, nempe, quod nõ habeat huiusmodi animum, & quia non deferat habitum clericalem: & idem cum Soto teneo in possidentibus præstimonia cum huiusmodi sæculari animo & habitu, quando quidem huiusmodi titulus clericalis est.

26 Similiter clericus † accipiendo beneficium, etiã simplex, animo nunquam inseruiendi Ecclesiæ, sed tantum fructibus eius fruendi, peccat, vt concludit Nauarr.*in tract.de oratione, miscell.44.n.1.& in cons.44.de præbent.& cons.eod.tit.* quem refert & sequitur Flamin. Paris.*lib.4. de resign.benef.q.11.n.41.& 42.*vbi quod peccat, qui capit beneficium animo postea relinquendi illud, vel vt recipiat pensionem, vel vt possit accipere vxorem. Non tamen peccant coniugari accipiendo auctoritate Apostolica pensiones super beneficiis, modo eas accipiant in sustentationem suo statui necessariam, vt contra Sot. tene bene probans Nauarr. *d.c.25.n.119.* Sed vt defendam grauissimum virum Soto,considero, ipsum non cõtrarium, & sic quod ei imponit Nauarr. tenuisse, sed adeo esse instituto Ecclesiastico absonum, vt cur Ecclesia ferat, non videat: non tamen ex hoc vsus est tenere, nec credo voluisse peccare in eo prædict. coniugatos, quandoquidem ipsi auctoritate Apostolica acceperunt.

27 Qui † autem beneficium non curatum accepit, hæsitans & nondum deliberans permanere in eo statu, animo tamen satisfaciendi eius functioni & onerib. prout reuera satisfacit, sed cum proposito, quod si frater eius primogenitus obierit mortem sine liberis, aut si ad componendam pacem, aut exstinguendas lites, aut alia similia, aut ad augendum decus suum,vel suæ familiæ, vel patriæ, expediret accipere vxorem, id faceret, non videtur peccare; Quia licet hoc in beneficiis curatis non liceat;imo ea accipiens, non intendens vel dubitans ad Sacerdotium promoueri teneatur ad fructuum restitutionem, vt prædiximus; in aliis autem beneficiis non curatis, licet peccetur mortaliter, recipiendo ea absque proposito recipiendi illum ordinem, qui ad seruitium eorum necessarius est,vt est dictum,non tamen idem esse existimo in specie præmissa, quia in huiusmodi beneficiis simplicibus non inuenitur expressum à iure, sicut in curatis, ideo in non curatis melius sustineri potest hoc casu opinio Nau.*vbi sup.d.c.25.n.118.versf.quinetiam,*& eiusdem Nau.*d.cons.16.n.1.de præb.*tenentis,quam nunc præfamur,limitationem,quam in curatis, in quibus ipse proprie loqui videtur respectu fructuum.

Secundo † principaliter respondeo, quod præd. opi- 28
nio receptissima *gl.in c.fraternitas.12.q.2.* procedit in illa pœna, ad cuius exsecutiorem requiritur aliqua actio: verbi gratia, pœna mortis, mutilationis membri, verberis, carceris, exilij, solutionis, confiscationis seu priuationis bonorum huiusmodi, hæc enim exsequi non possunt per solam legem, nisi inueniat actionem non obligat in conscientia: secus in illa pœna, quæ nullam actionem ad sui exsequutionem exigit, veluti excommunicationis, suspensionis, interdicti & irregularitatis, & si qua est similis: ita Caietan.*super* Tho.2.2.*q.62. art.3.* Sylvest.*in sum.verb.assassini,n.4.*Felin.*in c.* Rodulf. *n.36.de rescript.*D.Cou.*in reg.peccatum,2.p.§.8.n.6.& in 4.desponf.2.p.c.6.§.8.n.16.&c.8.§.5.n.8.*vbi exemplificat secundum membrum distinctionis supradictæ in illis pœnis, in quibus quis incapax efficitur alicuius actus, tenetur enim ab illo actu abstinere: sic incapax aliquorũ bonorum tenetur ab eorum possessione decedere (si post incapacitatem ea acquirat) ex Caiet. *vbi sup.* idem concludit Roias *in epist.success.c.20.n.150.*& Nauar.*in c.inter verba,corol.54.n.606.11.q.3.& in man.c.23.n.66. & 67.* vbi exemplificat etiam secundum membrum prædict.in pœna amissionis beneficij ipso facto, eandem doctrinam Caiet.*in præd.2.membro* sequitur & probat Ludo.Molin. *de iustit. & iur.tract.2. disputat. 96. in versf.vt vero*, dicens, quod in hoc consentiunt Dd.omnes, & quod ex ipso Ecclesiæ vsu & praxi est manifestum,vbi etiã sequitur & probat exemplum Cou. *vbi supr.præd.2.* membri Caietani, nempe in illis pœnis, in quibus quis incapax efficitur alicuius actus vel bonorum. Hæc autem doctrina Caiet.& sequacium verissima est & communiter ab omnibus recepta: exemplum tamen Nauarr. *d.c.23. n.67.secund.* membri Caietani *præd.* in pœna amissionis beneficij ipso facto,vt si quis in eam incurrat,teneatur in conscientia statim dimittere beneficium ante condemnationem, ac proinde idem dicetet Nauar. in officio iam acquisito, quod delinquens ante commissum à se crimen iuste possidebat, mihi non placet, nec tenenda est sua in hac specie opinio, sed potius contraria, vt verior, probabilior atque sententiæ gl. receptissimæ *in d.c. fraternitas,12.q.2.*de qua sup.boc *c.n.14.*conformis:Cum enim quis iuste possessionem bonorum officij vel beneficij semel acquisiuit, etiamsi postea ob crimen illis ipso facto priuetur, non tenetur in conscientia ante condemnationem à sua possessione vel dominio decedere; quia ad id requiritur actio aliqua, nempe declaratio incursionis illius pœnæ,destitutio & actualis priuatio illius possessionis. Licet enim non requiratur sententia, quæ irroget eã pœnam, quandoquidem ipso iure est imposita pro eo crimine, requiritur tamen sententia quæ declaret actum factum,aut commissum, aut ẽt omissum,

ex quo pœna ipso iure lata est, per text. *in l. eius*, qui delatorem, & *ibi* Bart. *ff. de iure fisci, & in c. cum secundum, §. confiscationis*, & *ibi* Ioan. And. *& alij, de hæret. in* 6. & est magis recepta sententia numero & auctoritate auctorum, vt constat ex Titaq. plurimos citante *l. si vnquam, verb. reuertatur n.* 400. *C. de reuoc. donat.* & Ant. Gom. *in* 3. *tom. variar. c. fin. n.* 3. & Rol. à Valle *cons.* 18. *n.* 11. *lib.* 1. Præterea, quia etiamsi qui amiserit titulum beneficij, poterit retinere possessionem & fructus illius; possessio enim colorata non perdit colorem amissio tit. secundum Nauarr. *in lib. de oratione, Latine cõposito, not. ab.* 21. *n.* 55. & 57. *& in c. accepta, oppos it.* 10. *n.* 6. *&* 12. *de restit. spol.* & quod per sententiam priuationis oporteat delinquẽtẽ huiusmodi spoliari possessione, alias interim gaudeat fructibus beneficij, tenet idem Nauar. *in d. c. accepta, oppositione* 7. *n.* 56. præmaxime, cum nec etiam titulo & dominio in foro conscientiæ sit priuatus ante condemnationem, sed adhuc retineat dominium suorum bonorum secundum vetiorem sententiam Archid. Victoriæ, & Soti, quam bene probat Mol. *vbi supra disputat.* 95. *verse. dubium vero*, aduersus alios: nec tenetur quis seipsum prodere & pœnam iuris ante sententiam in se exsequi & propriam famam prodigere; Itaq; tequiritur nedũ actio & declaratio iudicis, sed etiam exsequutio, destitutio ac priuatio actualis officij vel beneficij: & ita hanc partem aduersus Nau. nuncupatim *vbi supra* probabiliorem existimat esse Molin. *d. disputat.* 96. cum Soto *lib.* 1. *de iustit. & iur. q.* 6. *art.* 6. *præsertim ad vltimum*; idem innuit Cou. *in* 4. 2. *p. c.* 6. §. 8. *n.* 8 *vers. his accedit*: imo & Nauar. ipse idẽ affirmat *in opusc. de datis & promiss. pro iust. corol.* 31. *n.* 41. vbi vult, pœnam illam priuationis ipso iure omnis beneficij & officij Ecclesiasticis sæcularis, & inhabilitationis ad illa omnia beneficia & officia, & quæcunq; alia obtinenda, à Greg. XIII. statuta *in extrauag. dispui.* 92. relata, non deberi ante sententiam, tum propter eius pœnæ maximam acerbitatem, & quoad terrore & exaggerationem videatur ita statuta; tum etiã, quia pœnæ graues, quæ exsequutionem exigunt ipsius delinquẽtis, vt esset, relinquere beneficium aut officium iam obtentum, non debentur ante latam sententiam, etiã si statutæ sint ipso iure aut ipso facto: ita ex Nau. refert & sequitur Molin. *vbi supra*, addens idẽ in beneficiis Ecclesiasticis intelligendũ esse, quando non subiungitur aliud verbum, vnde cõstet, mentem Summi Pontif. esse, vt amittatur, nulla exspectata sententia: quale videtur esse illud Pauli II. *in extrauag. ambitiosæ, de reb. Eccl. non alien.* vbi dicitur: *Clericus, qui bona Ecclesiæ alienauerit, ipso facto priuatus existat beneficiorum Ecclesiast. illaq; absq; declaratione aliqua vacare censeantur*: Ex hac namq; *extrauag.* nostra præcedẽs confirmatur sententia, per locũ ab speciali, vt Sotus *vbi supr.* recte aduertit: Etenim dum ad acerbitatem, pœnæ, & vt Ecclesiastici plus abstinerent à reb. Ecclesiæ alienandis, addit Summus Pontif. vt in hoc euentu nulla esset necessaria declaratoria sententia, manifeste innuitur, quod nisi id addidisset, nequaquam id operatur verbum illud, *Ipso facto*, quod præmiserat.

Illud tamẽ primo obseruandũ erit, pœnam illã inhabilitatis ad beneficia obtinenda, quoniã & acerba admodũ est & permixtim apposita cum aliis, quæ vim non habent ante latam sententiam, excipiendam esse per epicheiã ab illa regula, quam ex D. Couar. *vbi supra*, retulimus, vt affirmat Molin. *vbi supra*, cuius sent. mihi placet.

Secundo, quod quando pœna amissionis beneficij est ipso iure statuta, id operatur, vt cum fuerit lata sententia, delinquens non solum priuetur beneficio, sed etiam fructib. à die cõmissi delicti perceptis, vt cum Felin. & aliis probat Titaq. *vbi sup. n.* 401. & Cou. *etiam vbi sup. d.* §. 8. *n.* 7. & 8. nec non & Molin. qui supr. *d. disp.* 96. *in vers. duo obserua*, ibi: *Secundum vero est*: addens idem esse de fructib. quorumq; aliorum bonorum, quæ ipso iure, cõmisso aliquo delicto, amittuntur, vt Cou. *ibid.* Conrad. *de contract. lib.* 9. *concl.* 2. Sylu. *verb. pœna, q.* 25. & alij adnotarunt. Idem esse dicendũ de pœnis amissionis officiorũ ipso iure aut ipso facto statutis, quod de priuatione beneficiorũ disseruimus, probat Molin. *vbi sup. in vers. quod dictum*, similiter & quando quis ipso iure ob crimen aliquod priuatus est iure eligendi aut iure suffragium ferendi, vt scholastici ob ambitum in cathedris: nisi enim sententia sequatur, eligere possunt suffragiumq; ferre, idque habet consuetudo Vniuersitatum, & affirmat Soto, *vbi suprà*. Quod ipse intelligo iuxta suprad. quando in dispositione pœnali non subiungitur aliud verbum, vnde constet, mentem disponentis esse, vt pœna committatur ipso iure, nulla exspectata sententia, quale erit, si diceret; *Absque declaratione aliqua*, &c.

Deniq; Nau. *in man. Latin. c.* 23. *n.* 63. idem probat in collega aut municipe transgrediente legem excludentẽ à collegio aut municipio ipso iure aut ipso facto: Non enim tenebitur relinquere collegiũ aut municipium ante latam sententiam, nisi aliunde aperte constet, mentẽ institutoris collegij fuisse, vt nulla exspectata sententia, collegiũ amitteret; quod & sequitur Molin. *vbi sup. vers. de collega*, vbi quod huiusmodi leges ad instar legum iuris communis exponendæ sunt, quando contrarium non constat de mente eorum, qui statuta suorum collegiorum condiderunt: & hæc resolutio meo iudicio vera est & tenenda; & opinio Soti contraria, de qua *sup. n.* 17. minime, nisi saluetur in altero ex duobus casibus (quãuis ipse in eis non loquatur) nempe quando collega à principio, vel municeps patiebatur defectum in qualitatib. requisitis, vel aliqua earum secũdum leges fundationis vel municipij; tunc enim, cum incapax & inhabilis à principio collegiaturæ vel municipij, & contra leges eiusdẽ fuerit ingressus, merito vt iuribus collegij vel municipij in cõscientia priuetur ante condemnationem, vel etiã quando cõstat de mente fundatoris in contrariũ, vt prædiximus: vt constare videtur de mente testatoris relinquentis vxori suæ vsum fructum bonorum suorum ea lege & conditione, vt caste viuat, ideo nil mirum, vt si castitatem non seruauerit, teneatur in conscientia mariti hæredibus restituere vsum fructum, vt *supra* probauimus.

Sed vt ad superiora, vnde digressi sumus, reuertamur, placet mihi in proposito de quo agebamus, æqua opinio Bernardi Diaz *d. c.* 123. *num.* 6. dicentis, se credere (saluo meliori iudicio) quod quando clericus propter crimen damnatur ad restitutionem perceptorum, non autem eorum, qui percipi potuerũt, ex ratione, de qua ibi per ipsum, tametsi Paul. de Castr. *in l.* 1. *C. de his, quib. vt indig.* & sequaces supra citati aliud teneant in præd. specie.

Ex superioribus † deducitur, quod cum clericus 29
homicida non priuetur ipso iure beneficio, sed per sententiam, interim, lite pendente, vsque ad conclusionem in causa, iure optimo poterit renuntiare beneficiũ, quo venit propter crimen priuandus, vt colligitur ex gloss. *in c.* 2. *vt lite pend. lib.* 6. *verb. finita*, quam ad hoc omnes allegant, quamuis ea mihi expressa non videatur; sed eam opinionem probarunt Dd. ibidem, & voluit Innocent *in d. c. cum nostris, n.* 1. *de concess. præben. & gloss. in regul. Cancell.* 27. Dominicus à sancto Gemin. *consil.* 105. *axie n.* 1. *vers. quoad primum dubium*, resoluẽs, quod hæc erit cautela vtilis beneficiato, qui ob crimen periurij, de quo ibi loquitur, veniebat priuandus beneficio, vt eidem cedat ante conclusionem in causa, & non exspectare sententiam super crimine, ad hoc, vt euitet infamiam, quam incurreret, si condemnaretur ex delicto: quam cautelam sequitur expressim Thom. Ferrat. *d. cautela* 44. & plures referens Flam. Paris *li.* 3. *de resign. benef. q.* 15. *n.* 39. vbi *n.* 40. quod Papa facilius dispẽsat cũ criminoso voluntarie cedente, quam cum non cedente voluntarie:

voluntarie: & quod præd. renuntiatio facta ab eo, contra quem inquiritur de homicid. vel alio crimine capitali, ex quo possit priuari per sententiam, sit valida & admittenda, probauit Rota 5. *de sententia & re iudic.* in antiquis, sequitur Felin. *in d. c.* Inquisitionis *num.* 4. de accusat. Philip. Prob. in additio ad Monach. *in cap. alma mater de sentent. excommunicat. in* 6. *& in c. ad Apostolicæ num.* 10. *de re iudic. in* 6. & Ludouic. Gomez *in reg. de annal. poss. q.* 42. *vers. præterea, &c.* Rebuff. *de pacif. poss. numer.* 316. etiamsi homicidium sit ex industria perpetratum, & Chassan. *cons.* 44. *numer.* 22. D. Couar. in d. Clem. si furiosus, 2. *p. relect.* §. 3. *num.* 7. Did. Perez *in l.* 2. *tit.* 9. *li.* 2. *ord. col.* 501. *vers.* vnde inferitur, ad Villadieg. *de irregul. c.* 1. *num.* 21. *vers.* vbi vide, & Ignat. Salcedo *in addit.* ad Bern. Diaz *in sua practic. crim. canonica d. c.* 88. *liter. A.* & pragmatica Sanctio. Gallic. *tit. de collat. §. item insuper, in vers. disponere, ibi*: *Poterunt ergo fol.* 318. & Nicol. Boer. *decis.* 205. *n.* 7. Tellus Fernand. *in l.* 4. Taut. *num.* 68. *circa fin.* Placa *in epit. de delict. lib.* 1.
30 *c.* 11. *num.* 9. Et † proculdubio hæc est communis sententia & vera, quam improbat Card. & Molin. *in reg. Cancellariæ* 18. *num.* 55. vbi eam renuntiatio fit in fauorem certæ personæ, cuius sententia fortassis iure & æquitate præualet, ob fraudem, quæ in hac specie manifesta videtur, secundum Couarr. *vbi supra ad fin. d.* §. 3. qui tandem relinquit cogitandum. Hæc tamen improbatio seu potius limitatio communis sententiæ vera non videtur, quia etsi communis præfata indubie procedat, vbi renuntiatio & cessio simpliciter fit absque fauore alterius in renuntiatione tamen in fauorem idem videtur, etsi cum aliqua difficultate dicendum: Nam qui renuntiat, iure suo vtitur, & ideo nullam fraudem committit, quippe qui sibi ipsi cõsuluerus, vel amico, vel consanguineo, eidem beneficio renuntiat, non vt alteri noceat, vt in simili specie consideraiit idem Cou. *col. præcedenti*, dum reprobat. Ant. de Butr. *cons.* 43. tenentẽ præd. renuntiationem nullam esse, quoties ea facta fuerit post scientiam prioris impertationis, quasi ea in fraudem impertãtis fiat: Inquit namq; Cou. hoc minime verum esse, cum suo iure vtatur renuntians, vt sibi, amico vel consanguineo consulat, de qua re statim latius agemus: Ergo valet renuntiatio beneficij in nostro casu facta in fauorem alterius, cum non fiat neq; præsumi debeat in fraudem, sed vt renuntians sibi, amico vel consanguineo, consulat: & in terminis nostris hoc expresse probauit Thom Ferrat. *cautela* 44. quem omnes sup. d. moderniores referũt atq; indistincte sequuntur, eum non improbantes in renuntiatione in fauorem, & expressi Rebuff. *vbi sup. d. n.* 361. *in d. c. inquisitionis, col.* 1. sequitur cautelam Ferratij præd. vt ante sententiam renunciet in fauorem amici sui, & postea impetret dispensationem & rehabilitationem, & demum his, in cuius fauorem renuntiauit iterum resignet & eidem Papa conferat. Considero tamen ex huiusmodi renuntiatione in fauorem præiudiciũ videri inferri Summo Pontifici, qui in casu priuationis vel simplicis renũtiationis & cessionis, posset libere, cui vellet prouidere. At vero per resignationem in fauorem alterius factam, secus videtur, quia etsi admissis huiusmodi renuntiationis sit
31 gratia, cum sit in Principis voluntate, & omnis assensus Regis siue Summi Pontificis sit gratia, quia Princeps nõ cogitur consentire, vt late tradit Afflict. *in l. Imperialem*, 12. *notabil. de prohibit. alien. feud.* per Federic. *n.* 5. ex honestate tamen & ratione, & ex communi obseruantia tenetur renuntiationem admittere, si idoneus præsentetur, vt dicit Tellus Fernand. *vbi sup. n.* 65. loquens in renuntiatione officiorum Regiorum, de quibus statim agemus. Quare si in resignatione beneficij in fauorem alterius de delicto & iudicio super eo pendente fuerit facta mentio, & nihilominus Princeps, hoc est, Summus Pontifex concessetit renuntiationem, quæ admiserit, visus est dispensare ex notatis *in l. quidam consulebant, ff. de re iudic.* & hic casus indubius est. Sin † autem criminis non fuerit 32
facta mentio in renuntiatione in fauorem alterius, sed potius tacuit renuntians, videtur subreptitia ac nulla, & tanquam si non admissa fuisset, Princeps prouidebit, vt pote de beneficio vacanti: ita Probus ad Monach. *in d. c. ad Apostolicæ, n.* 10. quem refert & sequitur Tellus *vbi sup. in fin. d. l.* 4. qui etiam in id citat Dominic. *d. cons.* 105. *col. fin. n.* 11. vbi quod vel saltem conditionalis erit prouisio; & sic dum citat Dominicum *vbi sup.* loquentã in nostris terminis clerici renuntiantis beneficio, qui per sententiam veniebat eo priuandus propter crimen periurij hoc videtur tenere non solum in renuntiatione officiorũ secularium Regis, in quibus nuncupatim loquitur, sed etiam in renuntiatione huiusmodi beneficij Ecclesiastici: Quare iuxta hæc vera videtur sententia Caroli Molinæi improbantis communem præcedentem in renuntiatione beneficij in fauorem alterius facta: Nihilominus ipsa non est tenenda, quia neq; Dominicus *d. n.* 11. in hac specie loquitur, sed in alia diuersa, nec vera est ipsius sententia, vt *infra* resoluemus: & præterea in admissione renuntiationis nullæ officiorum secularium, de qua loquitur Tellus, versatur præiudicium patrimonij pecuniarij Regis: in admissione vero renuntiationis beneficij minime, quia etiamsi vacet, prouidetur à Papa; nec in expensis, cum ipse soluantur in vtroque casu officialibus Papæ. Accedat præterea pro communi sententia, quod eam tenentes minime requirunt mentionem criminis fieri debere, ad hoc, vt ipsa renuntiatio valeat & teneat: Quinimo expresse cauetur *in d. decis.* 5. *de sententia & re iudic.* quod non fuit facta mentio de accusatione vel inquisitione, vel sententia, & Papa illa ignorans, recepta resignatione, illud beneficium contulit cuidam tanquam vacans in curia & reseruatum, & quamuis nihil interfit, quod non fiat mentio criminis, vbi renuntiatio simpliciter fit, nempe cessio beneficij, quia Papa prouidere potest de eo, cui voluerit, quid tamen, quæso, prodesset renuntiatio hæc renuntianti, si simplex cessio, & non in fauorem alterius esset: & tamen omnes præcitati auctores magnificant hanc cautelam in fauorem renuntiantis. Præterea renuntiatio in fauorem prædicta non fit in fraudem prouisionis Papæ, sed vt sibi, amico vel consanguineo consulat renuntians, vt prædiximus: Ergo licet ex hoc facto incidẽter resultet aliquod præiudicia alterius, qui poterit prouideri in illo officio, cum tamẽ hoc non fiat in fraudẽ eius, nec scitur persona certa, cui alias prouideretur, & Papa ex mera gratia admiserit resignationẽ præfatã, siue prædicto vel alio quouis modo vacauerit beneficium, cum recte posset eam non admittere, non videtur in cõsideratione habendum, ad hoc, vt gratiam impugnemus, ac subreptitiam eam iudicemus, & sic ex mente communis idem videtur dicendum in renuntiatione hac, in fauorẽ alterius facta, contra [illegible]. Nec obstat, quod facienda sit mentio in impetratione eius, quod si exprimeretur, non concederet Summus Pontif. vel difficiliorem eum redderet ad concedendum, prout videtur in proposito: Hoc: siquidem non videmus, quod solitum sit exprimi, nec necessario exprimendum iudicant præd. auctores; Quinimo, vt vidimus, d. decisio Rotæ loquitur in resignatione beneficij, & nihilominus in ea obtinuit prouisus contra exspectantem Apostolicum. Hæc quamuis ita se habeat, profiteor tamen rem difficultatem habere, vt in principio prædici, & ideo relinquo decisioni melius sentientium in ea, præcipue ICtorum curialium Romanæ Curiæ, qui praxin & stylum illius aperte norunt. Vnde ex tempore, quasi nos auscultans, post hæc scripta eandem nostram sententiam affirmatiuam, quam *supr.* late fundauimus, intrepide probauit, dicens, esse certi iuris ac magis receptam frequentioti Doctorum schola, plures id tenentes citans, & ita tota

die practicati affirmans, doctiss. ICtus atque Curialis Romanus Flamin. Paris. *lib. 3. de resign. benef. q. 15. n. 1. & n. 8.* loquitur lite pendente, dummodo tunc fiat mentio de accusat. vel inquisitione, iux. opin. Dominic. *d. cons. 105. col. vlt. vers.* ex his potest, & Rebuff *d. n. 52. in fin.* quorũ *opin. aduers. præd. decis. 5.* Rotæ *de re iud.* sequitur & verum existimat Flamin *vbi sup. n. 24.* sicut in impetratione facienda per inquisitum de crimine, debet fieri mẽtio inquisitionis, alias impetratio est nulla, secundum communem, quam ibi refert *n. 25* declarans *nu. 27.* hoc non procedere, quoties crimen renuntiantem indignum non redderet; tunc namq; non requiritur, vt fiat præd. mentio, sicut nec in impetratione hoc casu fieri debet mentio huiusmodi. secundum communem: hacq; ratione, inquit, procedit *d. decis. Rotæ 5.* Nam vt *ibi* dicitur, fuit ille condemnatus ad perpetuos carceres, ex quo non datur priuatio. Et reuera in hoc art. mentionis litis pẽdentis faciendæ, in quo adest conflictus opin. quẽ vidimus. omnib. recte pensatis, non obstantib. prius à nobis dictis, hæc vlt. opin. affirmatiua, quam sequitur Flamin. tenenda videtur, tanquam securior & verior. Similiter et renuntiatio præd si fiat post conclusum in caussa, non valebit facta in fauorem, sed tantum si fiat simpliciter, *vt in d. c. dudum, el 2. in fi de elect.* ita Flamin. *vbi sup. n. 16. in fin. & n. 46.* vbi dicit communem.

33 Non possum † tamen non aduertere, hodie, attento motu proprio Pij V. ann. 1569. lato super confidentiis beneficiorum, non esse licitum. quod Ferrat. *d. cautel. 44.* consuluit, vt in præfata specie renuntiationis beneficij renuntians tacite agat cum amico fideli, in cuius fauorem renuntiare intendit, quod ad omnem suam requisitionem debeat sibi ipsi similiter ipsa beneficia resignare: idem sentit Feli. *in d. c. inquisitionis, n. 4. in fi. de accus.* hoc quidem quamuis eo tempore, quo Ferrat. id scripsit, liceret, hac nostra ætate aperte est prohibitum perd. motũ proprium; quod ideo prædixi, ne aliquem fallat præd. cautela in hoc.

34 Modo communis † sententia *supra d.* ampliatur primo, vt procedat non solum in homicida, sed etiam in rebelli, vt is, antequam priuetur beneficio, possit illa renuntiare, vt est tex. *in c. cum inter, de re iud.* quem ad hoc ponderauit Præposit. *in c. ius Quiritum, 1. dist.* faciunt tradita per Ias. *cons. 86. lib. 3.* & ita conclusit Rota in vna Perusina, teste Gomezio *in dict. reg. de annal. poss. q. 42. in fi.*

35 Quinimo † & procedit in periuro & in quocũq; alio clerico criminoso, ob quod veniat priuandus beneficio per sententiam, vt ex supradictis patet.

36 Ampliatur † secundo, vt procedat, etiam si quis si cõdemnatus ob crimen homicidij in pœnam perpetui carceris, vel alias, si per sententiam non si priuatus beneficio: Nam adhuc is poterit resignare, etiam si exspectans Apostolicus beneficium illud acceptauerit, & ita fuit obtentum in Rota, *vt in d. decis. 5. de sententia & re iudic. in antiquiorib.* & eam dicit mirabilem ad hoc Gom. *vbi supra, in vers. & tamen circa hoc*, ibi; *Sed illa Rota, &c.* cuius ratio est, quia etiam si quis condemnetur per sententiã pro crimine homicidij, nisi per eam beneficio priuetur, non censetur eodem priuatus, vt *sup.* deduximus: Cum igitur non sit neque censeatur eo priuatus in præsenti specie, merito vt possit illud renuntiare, iuxta communem præfatam sententiam, ex cuius mente & vnica ratione hæc ampliatio deducitur.

37 Tertio † ampliatur, vt etiam post conclusum in caussa, ante sententiam priuationis, possit huiusmodi clericus beneficium suum renuntiare, vt probatur *in c. dudum, el 2. de elect.* & *ibi* Ant de Butr. *in vers. nota consilium*, tenet Rebuff *in d. tract. de pacif. poss. n. 315. circa fin. & in praxi benef. tit. de mod. amitt. benef. n. 51.* & Ferret. *cõs. 283. n. 1.* & Petr. Placa *d. lib. 1. de delict. c. 11. n. 9. vers. ipse tamen, &c.* sequitur alios referẽs aduersus Feli. & sequaces Flamin. *vbi sup. n. 11. cum seqq.* Quinimo & post sententiam † priuationis beneficij id poterit facere, si ab ea 38
fuerit legitime appellatum *arg. l. qui à latronib. § fin ff. de testam.* & quia per appellationem extinguitur aut saltem suspenditur iudicatum, *iuxt. l. 1. § fin. ff.* ad Senat. consul. Turpil. & in terminis ita tenet Rebuff. *vbi supr.* dicens, quod sic fuit iudicatum in magno consilio, licet Boer. dubitet *d. decis. 205.* Sed opinionem priorẽ sequitur Philip. Prob. *in addit. ad pragm.* Sanct. Gallic. *in tit. de collat. §. item insuper, sub hoc signo (* 12.) in princ.* & late iure probat hanc ampliationem Flamin. *vbi supr. n 17. cum seqq.* procedit tamen, dummodo fuerit facta mentio priuationis, secundum Rebuff. *vbi sup. in praxi benef. d. tit. de modo amitt. benef. n. 52. in fin.* cuius sententia verior & securior videtur Flaminio Paris. *vbi supr. n. 23.* quam contraria eiusdem Rebuff. *consil. 82. n. 7.*

Quarto ampliatur † commun. sententia aduersus Do- 39
minic. *d. cons. 105. ante num. 1.* ibi: *Tamen licet renuntiet, &c.* Vt procedat, etiamsi quis prius impetrauerit à Summo Pontif. beneficium huius homicidæ, vel alterius criminosi in euentum priuationis; Nam adhuc huiusmodi delinquens poterit valide præd. beneficium renuntiare, antequam eo priuetur, vt tenent pleriq; *ex sup. d.* quos pro communi præfata sententia adduximus, eosque refert ac congerit pro hac ipsius ampliatione D. Cou. *vbi sup. d. §. 3. 2. p. relect.* Clem. *si furiosus de homic. n. 7.* eam sequutus ac magis communem esse professus. Idem facit Pet. Placa *vbi sup. n. 10.* quamuis *n. 9. statim post princ.* aliud censerit cum Dominic. cuius opinionem etiam sequutus fuit Boer. *d. dec. 205. n. 7.* Sed nihilominus nostra hæc & communis ampliatio est verior & tenẽda; Iudex n. post præd. renuntiationem aut aliam vacationem beneficij, aliter quam per priuationem contingentem, minime posset procedere ad priuationem beneficij huius criminosi, quia tunc processus hic inutilis erit cum ipse aduersus quem priuationis sententia ferenda est, beneficium non obtineat neque possideat, neq; dici possit dolo vel fraude desiisse possidere, vt prædiximus: Ita tenet Rota *in nouis tit. vt lite pend. decis. vt alias 491.* & Lud. Gomez *vbi sup. n. 5. vers. & quantum ad illud*, vbi refert Gonsal. *in tract. de leg. 14. q. 1. p. col. 15.* idem tenentem cont. Dñic. *vbi sup* contr. quem similiter tenent Cou. & Placa *vbi sup.* ille *n. 7.* hic vero 10. tametsi Flam. *vbi sup. n. 42.* aliud velit cum Dominic. & aliis. Neq; altera ratio Dñici. *d. cons. 105. n. 10.* aliquid præstat dicẽtis, præd. renuntiationẽ vel dispẽsationem Episc. alteriusve ad id potestatẽ habenti, in fauorem criminosi factam, nihil prodesse in præiudicium illius, cui ius quæsitũ est ex impetratione. Cuius in hoc sententiam de dispensatione etiã facta ante litis contestationẽ, sequitur Rebuff. *vbi sup. n. 317.* & Bern. Diaz *in pract. crim. can. d. c. 88. n. 2. ad fi.* vbi allegat Staphil. etiã eam sequentem: sed vera non est hæc opinio Dñci & sequacium, quia per prouisionẽ Papæ, in inuentum priuationis, non est impetranti ius quæsitum irresolubiliter, sed conditionaliter in certum euentũ, quẽ lis producet, *iuxta l. quod debetur, ff. de peculio*, & ideo prouisio per resignationẽ interim facta, & cũ clausula; *Dũmodo alteri non sit ius quæsitũ valet*; Illa nãq; clausula intelligitur de iure perpetuo duraturo, non vero de non denaturo; Item intelligitur de pure quæsito, nõ vero de conditionali, secundũ Rom. *cons. 256. approbo sententiam, vers. tertio*, quẽ referunt & sequuntur Feli. *in c. super literis, n. 11. in fi. de rescr.* Gom. *vbi sup. & in reg. de inrequæsit nõ tollend q. 3.* Cou. & Placa *vbi sup.* qui omnes ex hoc reprobant præd. Dominic. pinionem, cont. quam etiã tenet Ioan. Igneus *in l. necessario, §. non alias, in lectura, nu. 97. cum seqq. ff.* ad Syllanian. *prout eum refert* Rebuff. *vbi sup.* Ex quibus verior mihi longe atque tenenda efficitur hæc pars aduersus Dominic. & sequaces: tametsi idem Placa *vbi sup. ad fin. d. num. 10.* sibi contrarius, alius velit cum eodem Dominico, *vbi supra.* Idem sequutus, &

suæ

suæ propriæ opinionis, quam in principio *eiusd. nu. 10.* contra eund. Dominic. bis tenuerat immemor. Limi-
40 tatur tamen † hæc quarta ampliatio, vt non procedat, quando in literis impetrationis apposita fuerit clausula expressa, quod renuntiatio lite pendente facta ab ipso priuando, cedat in vtilitatem impetrantis: tunc enim procedere posset Dominici responsum, vt post Staphileum & Probum adnotauit D. Couar. *vbi supr.* & Placa *n. 10.* secundum quos ex hoc minime tollitur Episcopo dispensandi potestas, ipsaq; dispensatio impediet priuationis sententiam, quicquid in contrarium senserint Dominic. & Ioan. Staphil. *supra* relati.

41 Maxime † tamen controuersum est inter nostrates; *An hæc quarta ampliatio procedat tantum, quando præd. renuntiatio vel resignatio beneficij ab eodem priuando fuit facta cum ignorantia impetrationis ab alio obtentæ eiusd. beneficij in euentum priuationis, secus si scienter, an vero vtroque casu?* In quo dubio Ant. de Butr. *cons. 43. incip. casus, quidam Presbyter, &c.* in ea est sententia, renuntiationem istam factam ab ignorante præd. impetrationem, validam esse, etiam si prior impetratio habuerit decretum irritans, secus vero, si post scientiam prioris impetrationis facta fuerit, quia tunc nulla erit, quasi ea tunc in fraudem fiat, *vt in c. 2. de renuntiat. lib. 6.* quam sententiam sequitur ad literam Aufrer. *in decis. Tolos. 436.* & Feli. *in c. in nostra, n. 38. de rescrip.* & Gom. *in regu. de annal. poss. q. 42. in vers. & tamen circa hoc*, vbi ad id allegat decis. Rotæ *5. de sentent. & re iud. in antiquior.* Verum, vt cõiicio, in illa Rotæ decis. non constat de scientia vel ignorantia prioris impetrationis: Quin imo ibi non fuit impetratum beneficium priuandi, sed exspectans Apostolicus post sententiam perpetui carceris contra inquisitum vel accusatum latam statim id benefiũ acceptauit & nihilominus obtentum fuit, vt renuntiatio valida & admittenda esset contra exspectantem; quod nihil ad rem, de qua nunc agimus, pertinet: Nihilominus eand. sententiam Ant. de Butr. sequutus est Boer. *decis. 105. n. 8.* est q; cõis, vt plures referẽs testatur Flam. Paris. *vbi sup. n. 34. cum seqq.* & sequitur idem *n. 48.* vbi *n. 49.* quod ita criminosus post impetrationẽ sui beneficij factam non potest illud beneficium permutare; intellige iuxta suprad. data scientis impetrationis. Rursus D. Cou. *vbi sup. d. n. 7. vers. cæterum* & Placa *d. n. 10. eod. vers.* quãuis admittant priorẽ casum Antonij, quando renuntiatio beneficij siue resignatio fit ab ignorante impetrationem, quod in dubium est, vt constat ex omnibus Doctoribus: minime tamen consentiunt, vt renũtiatio à sciente impetrationem facta nulla sit, quin potius ipsi tenẽt in hoc cõt. Ant. de Butr. & indistincte sequuntur præfatam nostram quartam ampliationem, siue resignãs sciuerit priorẽ impetrationem, siue eam ignorauerit, tum, quia qui renuntiat, iure suo vtitur & ideo nullam fraudem committit, quippe qui, vt prædicebamus, præcipue vt sibi, amico vel consanguineo consulturus id faciat, quã vt noceat impetranti: tũ etiam. quia idem Ant. opinatur, renuntiationem istam factam ab ignorante, validã esse, etiam si prior impetratio haberet decretũ irritans, cum hoc decretum etiam ignorantes afficiat, *c. dudum, de præb. in 6. c. dudũ, §. adijciebatur, de conceß. præb. eod. lib.* vbi hoc communi omnium consensu receptum est & traditur in plerisq; aliis locis. Quid tenendum? Ego profecto, etsi existimem articulum hunc dubium esse, atq; vtramq; partem probabilem & sustentabilem, priorem tamen veriorem in pũcto iuris existimo, & quæ fortassis in praxi obtinebit: tum ob auctoritatem Ant. de Butr. & sequacium; tum etiam ob aliquam fraudis suspicionem & odorem, quam videtur habere admixtam renuntiatio beneficij, facta à sciente impetrationem priorem in præiudicium iuris illi tertio acquisiti: & eam fraudem Ant. & sequaces deduxerunt *ex d. c. 2. de renuntiat. in 6.* ibi enim quidã obtinens præbendã seu dignitatem tenuem in Ecclesia, eam renuntiauit in fraudem exspectantis primam vacaturam, cum in proximo crederetur verisimiliter pinguis vacatura, & Summus Pontif. consultus respondit, vt constito de præd. fraude per aliquas probabiles coniecturas, exspectans Apostolicus, omissa præd. sic fraudulenter renuntiata præbenda vel dignitate, possit pinguiorem, cum vacauerit, eadem auctoritate libere petere, veluti sibi debitam & habere: fraus autem intelligitur eo ipso probata, vt inquit text. ille *in vers. fin.* si præd. renuntianti præbenda huiusmodi pinguior forsitan conferatur: & idem renuntians habita omnino carere debet & ambita. Ecce igitur ibi tex. vbi, etiam si renuntians sibi principaliter consulere voluerit, vt pinguiorem præbendam vel dignitatem obtineret, nihilominus ob fraudem inde contingentem siue resultantem in præiudicium impetrantis Apostolici, non nocet ibi illa renuntiatio, vt eidem præcludatur via ad obtinendum aliam præbendã vel dignitatem pinguiorem: Ergo ita in nostra specie, quãuis renuntians, lite pendente, sciens impetrationem Apostolicam præcessisse, in euentum priuationis id faciat, vt sibi, amico vel consanguineo consulat, nihilominus inde ex scientia impetrationis videtur dicendum, vt coniiciatur fraus impetrationis, cum vere ob id factum præiudicium impetranti resultet. Sola igitur cõsideratio renuntiantis vt sibi consulat, non sufficit, quoties inde simul colligitur fraus & præiudicium impetrantis quod procedit, si constaret, quod iure ille veniebat priuandus beneficio propter crimen à se commissum priuatione dignum, secus vero alias, quia tunc valebit renuntiatio in præiudicium renuntiantis; Nam ita etiã in casu *d. c. 2. de renuntiat. in 6.* si ille, qui priorem præbendam habebat, cuius mors in proximo sperabatur, non moriatur, renuntiatio fraudulenter facta valebit & soli renuntianti nocebit; quia non esset audiendus, si vellet suam turpitudinem allegare: vt docet Paul. Castr. *in l. filiæ 60. in ordin. n. 3 ff. solut. matrim.* Hæc † limitatio & sentent. Ant. 42
de Butr. & sequatium præ maxime procederet, quoties iste delinquens priuãdus beneficio, sciens impetrationem Apostolicam simpliciter renuntiaret ac cederet beneficio, non autem in fauorem alterius, quasi tunc non vt sibi nec vt alteri consulat, sed vt impetranti vere noceat, ac in ipsius odium & præiudicium coniiciendum aperte sit id fecisse, ac proinde præd. eius renuntiatio siue cessio nulla erit habebitque locum iure optimo exspectantis acceptatio, qui præferendus erit alteri prouiso virtute præd. renuntiationis & cessionis, quæ tantum nocere potuit cedenti, non vero impetranti, ob maximam fraudem cedentis siue renuntiam, quæ hac in specie eo ipso probata censetur: hocque casu cesset ratio Couar. *vbi supr.* qua præcipue motus fuit ad tenendum contra Ant. de Butr. quia non vt sibi, amico vel consanguineo consulat, sed vt impetranti noceat, cessit & renuntiauit, ac proinde non valet præd. renuntiatio, *vt in d. c. 2. de renuntiat. in 6* Ex † quo notat Anan. *in c. audiui-* 43
mus, de collus. detegend. quem refert & sequitur Tellus Fernand. *in l. 4. Taur. n. 68.* quod renuntiatio facta per fraudem, non sit admittenda. Idemque erit si sciens in fauorem renuntiet, *per supra dict.* & in terminis probat Flamin. *n. 4. 2.* tametsi in simplici renuntiatione aliud sine iure velit. Nunc communis † sententia *supr.* enarra- 44
ta, quæ habet, quod clericus priuandus beneficio per sententiam ob crimen ab eo commissum priuatione dignum, possit interim, pendente iudicio, beneficio renuntiare, limitatur, vt non procedat, quando quis esset priuatus ipso iure à canone beneficio propter crimen id inducens, prout sunt plura crimina, quæ priuationem statim ipso iure inducunt, de quib. *supra*, & late per Rebuff. *de pacif. poss. n. 319. cum seqq.* vbi nouem casus huiusmodi refert, in illis etenim & similibus, si qui

 sunt,

sunt, quemadmodum delinquens à die commissi criminis non facit fructus beneficij suos; sed eos omnes tenetur restituere tanquam prædo, vt prædiximus, quia dominium beneficij ipso iure amisit, ita etiam non poterit renuntiare eidem beneficio, quo ipso iure ante sententiam est priuatus: & in terminis ita tenet Steph. Aufrer. *in d. dec. 436.* vbi in id citat decisionem Rot. 5. *de sententia & re iudic. in antiquiorib.* in qua hoc satis innuitur atque præsupponitur, quamuis casus inibi decisus non fuerit huiusmodi, sed in crimine, ob quod veniebat priuandus clericus per sententiam beneficio, in quo ob id obtinuit valere resignationem, vt prædiximus: Ergo innuitur, quod si ipso iure esset priuatus beneficio ob crimen id merens, non valeret resignatio postea facta.

45 Hæc limitatio † absq; dubio procedit in eo, qui est ipso iure priuatus beneficio curato, quod obtinuit ob nõ promotionem intra annum ad sacros ordines *iuxta c. licet canon, & c. commissa, de elect. in 6.* tunc enim renuntiare non potest præd. beneficio, cum id amiserit ipso iure, nec etiam in conscientia retinere valeat, vt ex Domin. à Sot. Couar. & Did. Perez *supra* resoluimus, & in terminis nostris ita tenet Feli. *in c. nostra, corolar. 57. n. 38. vers. quinto fallit, in fi. ibi; Item mandatum Papæ de prouidendo, & c. de rescript. & in c. cæterum, vers. octaua restrictio, circa medium,* ibi: *Sed caue quia non sufficit, n. 24. eod. tit.* & vtrobique allegat d. dec. Rotæ quintam, quæ id nõ probat, quia non agit in hoc casu: & Prob. ad Monach. *in c. præsenti, n. 16. vers. vnum tamen teneas, & n. 23. de offic. leg. in 6.* quos refert & sequitur Boër *d. dec. 205. nu. 8.* affirmans, sic fuisse conclusum in curia.

46 Ex supradictis iam recte colligi videtur, quid dicendum sit in renuntiatione officiorum sæcularium Regiorum, quæ iam hodie communiter emuntur ac venduntur, & pecunia æstimantur; *An qui commisit delictum priuatione dignum quod habet à Rege, nempe tabellionatus, rectoriæ vel decurionatus, aliorumve similium renuntiabilium, pendente processu, possit renuntiare huiusmodi officium sæculare, quod obtinet, & an Princeps debeat admitoere renuntiationem, non obstante delicto vel litis pendentia?* In hac namq; specie videtur idem dicendum in omnibus & per omnia, quod prædiximus in renuntiatione beneficij Ecclesiastici, vt in casibus, in quibus ipsa valet & est admittenda, & hæc quoq; officij sæcularis: In casibus vero, vbi resoluimus, resignationem beneficij Ecclesiastici non valere, propter fraudem & præiudicium impetrantis, vel quia priuatio fuit incursa à canone, vel à lege ipso iure, in eisdem nec officij renuntiatio valeat.

47 Nihilominus tamen † in his officiis sæcularibus alia consideratio habenda videtur; Nam cum ea de consuetudine generali Hispaniæ soleant vendi ac æstimari pecunia, ac etiam transmitti, sciente & patiente Principe, vnde est, vt sub hypotheca bonorum includantur, insuper & fieri possit exsequutio in eis, tanquam in bonis propriis, ex quo sequitur, vt si hæc officia acquisita sint constante matrimonio inter virum & vxorem, mulieri debeatur æstimatio pro parte eius, & filio imputantur in legitimam, vt ex aliis refert Tellus Fernand. *in l. 26. Taur. n. 11. cum seqq.* etsi ipse *ibi* teneat contrarium, & Auend. *respons. 9. n. 3.* Baëça *de non meliorand. ratione dot. filiabus, c. 26. n. 14.* vbi alios allegat. & Anton. à Cordub. *in sua summa de casos de consciencia, q. 134.* vbi alios etiam citat: & præterea si hæ officia perdantur, redeunt ad Principem, qui iterum potest ea aliis concedere, ac pecuniis, hoc est, pretio pecuniario vendere, tanquam patrimonium Regiæ Coronæ, ac sui fisci Regalis, vt solet facere: in quo symonia committi non potest, sicut committeretur in beneficij Ecclesiastici cum renuntiatione
48 de pretio facta. Quare his † attentis, si committens delictum, ob quod officio huiusmodi priuandus foret per sententiam, illud, pendente processu, renuntiare posset in fauorem alterius, eaque renuntiatio admissa à Rege, inscio criminis & processus, valeret, esset in præiudicium Regis ac sui patrimonij, cui alias incorporari deberet præd. officium per sententiam priuationis ob delictum, ac proinde propter fraudem, quam habuit in renuntiando in præiudicium patrimonij Regalis & fisci, sciens verisimiliter se priuandum illo officio, & sic de proximo sperabatur vacare, prædict. renuntiatio non tenebit, & admissa ignoranter, reuocari poterit à Rege, constito de veritate, & alteri officium, tanquam vacans prouideri, *argum. d. c. 2. de renuntiat. lib. 6.* & eorum, quæ *supra* diximus in eius inductione pro Anton. de Butr. & sequacium opinione, quæ profecto in proposito conducunt, quandoquidem huiusmodi renuntians, de quo nunc agimus, sciebat, quod si officio priuaretur, prout postea priuandum esse præsupponimus, ad Regem pertinere deberet & redire suum officium, ac proinde in fraudem fisci id fecit: ita in terminis tenet Barbat. *consil. 11. vol. 1. n. 18. vers. venio ad secundam dubitationem,* qui loquitur in quodam magistro ordinis Portugaliæ, qui commiserat crimen, propter quod veniebat priuandus dignitate, quamuis illa dignitas non erat vendibilis: quo dictum Barbat. sequitur Nicolaus Boer. *decis. 2. num. 5.* vbi alios allegat, & Rebuf. *in compendio alien. bonorum Eccles. n. 4.* vbi, quod non potest renuntiare officium in fraudem fisci, qui deliquit: sequitur etiam Pelaez *de maiorat. 4. p. q. 13. n. 52. & 58.* & Tellus Fernand. *in l. 4. Taur. n. 66.* Quod si † de crimi- 49
ne & litis pendentia notitia habeatur, erit supersedendum in admissione renuntiationis, donec in causa fuerit definitiue pronuntiatum, vt declarat Probus ad Monach. *in c. ad Apostolica, de re iudic. lib. 6. num. 12.* quem refert & sequitur Tellus Fernand. loquens nuncupatim in prædict. officiis Regiis renuntiabilibus, *in d. l. 4. Taur. n. 66.* Secus erit † secundum eundem, *ibi,* si denuntians 50
tale crimen commisisset, propter quod officio esset ipso iure priuatus, quia tunc renuntiatio est nulla & non admittenda, eo, quia omni honore, officio & dignitate priuatur, vt est in crimine hæresis, iuxta text. *in cap. abolendam, §. præsenti de hæret.* etsi securius *ibi* ipse *n. 68.* existimet esse, vt in omne casu admittatur præd. renuntiatio, vel expresse non respuatur, propter periculum, quod imminet ex non admissione, si terminus vitæ præfinitus iure Regio post renuntiationem ad præsentationem laberetur sine admissione cum post admissionem expressam vel tacitam, sine periculo possit iuste exspectari, donec lis super delicto & priuatione decidatur: quod † si de delicto facta fuerit mentio in suppli- 51
catione, & nihilominus Princeps concessit, videtur dispensare: si autem tacitum fuerit delictum ac litis pendentia, renuntiatio erit nulla, & ac si non admissa fuisset, Princeps prouidere poterit dict. officium tanquam vacans, vt est prædictum, & in specie probauit Probus *vbi supra, num. 10.* & Tellus *in dict. l. 4. Taur. col. fin.* Quod si † propter delictum non erat priuatus 52
ipso iure officio, nec veniebat priuandus, sed pœna pecuniaria plectendus, tunc valet renuntiatio pendente lite, nisi in fraudem fiat, vt probat Tellus *vbi supra num. 68.*

Sed non inconcinnum erit superioribus videre; *An delinquens post commissum delictum possit bona sua libere administrare atque alienare, sicut antea?* In quo duæ regulæ sunt constituendæ. Prima † est, quod si propter de- 53
lictum ab eo commissum non sunt bona illius ipso iure confiscata, sed veniunt publicanda, vel alia pœna est ille plectendus, habet administrationem eorum, eaq; poterit regulariter alienare & donationes facere, etiam post accusationem institutam & litem contestatam, vsque ad condemnationem *l. post contractum capitale crimen, ff. de donat.* & ibi communiter Dd. *& in l. si quis post hac, vers. fin.*

C. de bon. proscript. l. 2. tit. 4. part. 5. & quod post commissum delictum valeat alienatio ante sententiam facta titulo oneroso, nec reuocentur alienata, nisi appareat, contrahentem participem fuisse fraudis, vbi pro delicto bona ipso iure non confiscantur, neque interdicta est delinquenti bonorum suorum administratio, testatur communem esse ex aliis Iul. Clar. *in pract. crimin. §. fin. qu. 78. in versic. cæterum,* vbi *& hac omnia*, similiter cum communi id procedere ait, etiamsi alienatio fiat * post litis contestationem, licet in dubio post accusationem præsumitur facta metu pœne, & Ant. Gom. *vbi supra,* enumerat plures casus, in quibus bona præsumuntur alienata in fraud. fisci, & Pet. Duen. *in reg. 226. limit, 6. & 7.* & fraus hoc casu probatur per coniecturas, vt ex communi resoluit Iulius Clar. *vbi supra versic. fraus,*
54 vbi nonnullas etiam refert, & † ideo soluere debita potest & ei solui licet, *vt in l. reo & in l. seq. ff. de solut.* nisi sit contumax, *l. fin. ad fin. ff. de acq. rer. dom.* Po-
55 test † etiam de bonis suis dare in solutum suis creditoribus; est communis secundum Picum *in d. l. post contractum num. 41.* prout etiam refert & sequitur Iul. Clar. *dict. q. 78. versic. scias etiam.* Cuius ratio est, quia propter delictum non aufertur delinquenti administratio bonorum, *vt in l. aufertur, versic. in reatu, ff. de iure fisci.* Ne-
56 que † quod pro eius pœna sunt bona delinquentis tacite obligata fisco nec parti, cui debent applicari, vt probat *l. res vxoris, C. de don. inter vir. & vx.* & ibi notat Bal. text. *in l. 1. C. de pœn. fiscal. & c. lib. 10. & ibi notat* Plat. *gloss. ordinaria, & ibi* Dd. *in l. rescriptum, ff. de pact. & in l. aufertur, §. fiscus, ff. de iure fisci,* testatur communem Ant. Gom. *in 3. tom. 14. de confiscat. bonor. delinquen. n. 4. in versic. si vero talis reus,* vbi quod tantum est actio vel accusatio contra personam, & illa non sequitur fundum, *vt in l. fin §. fin. ff. de contrahend. emt. cum similib.* hoc tamen debet intelligi ante incoatum iudicium criminale, & similiter etiam post iudicium incoatum ante sententiam, quia ante sententiam fiscus nullum ius habet, *vt in l. ex indiciorum, ff. de accusat.* Sed post sententiam fiscus habet tacitam hypothecam in bonis delinquentis, quia per sententiam quasi contrahitur, *vt in l. 3. §. idem scribit, ff. de peculio,* & pro contractu & pari ratione pro quasi contractu habet fiscus hypothecam, *vt in d. l. aufertur, §. fiscus,* & hæc est verior & communis opinio secundum Alexand. *in d. l. rescriptum, in princ. in gloss. in verbo, hypothecas, num. 8.* & Ioan. Crosc. *ibi num. 2. & 3.* & Iul. Clar. *vbi supra, d. q. 78. vers. fin. incip. sed hic incidenter,* tametsi Angel Fulgos. & Paul. de Castr. ibi voluerint, huiusmodi hypothecam incipere à litis contestatione, per quam etiam quasi contrahitur, vt notat glos. *in l. 2. §. fin. ff. de præt. stipul.* hæc namque ratio secundum Alexand. non concludit; Nam quasi contractus, qui inducitur per litis contestationem, operatur, quod quis sit astrictus instantiæ, non vero pœnæ, in qua quis postea venit condemnandus per sententiam, secundum Bart. quem refert: & ita opinionem Alexand. & communem sequitur in omnibus supradictis, post Guillelm. de Cugno & Bald. quos refert Anton. de Fano *in tract. de pignorib. in 4. memb. 2. part. num. 115. & 116*
57 addens † cum eisdem, quod huiusmodi tacita hypotheca competens fisco, non præiudicat aliis creditoribus ex alia causa, quam ex delicto, sed quod talis hypotheca solum operatur contra delinquentes, vel tertios possessores possidentes sine titulo: creditoribus autem ex delicto, cæteris paribus, fiscus debeat præferri, *secundum supradicta* est communis opinio, vt testatur Couar. *lib. 2. variar. resolut. cap. 16. num. 8. in versic. verum pro iudicio,* & ita est tenendum, tametsi in hac specie, quod fiscus & priuatus creditor ex delicto simul concurrant, damnato vtique non existente soluendo, atque æqualiter ex condemnati bonis partes habeant, iuxta ipsorum bonorum quantitatem, testetur Ioan. Gallus *quæst. 139.* Parisiis arresto definitum fuisse aduersus generalium Regis thesaurariorum sententiam, quã Regem eiusque fiscum præferendum esse pronuntiauerant: sed nihilominus communis est in contrarium, ac proinde iustior sententia pro fisco lata, quam ea, quæ aduersus eum pronuntiata fuit, vt testatur Couar. *vbi supra,* & patet ex supradictis: in Francia tamen seruatur, quod quando ex eodem delicto, & ex eadem sententia pars prætendens interesse & pœnam fiscus, concurrunt, præfertur pars pro interesse & emenda damni, vt ita fuisse iudicatum in Parlamento Parisiensi, ex Papa *lib. 24. tit. 16. arrest. 1.* refert Iul. Clar. *vbi supra, in versic.* vidi *ibi* in Francia, *&c.* quæ opinio profecto æqua & tenenda videtur, cui non obstat communis, quia in creditoribus ex delicto respectu pœnæ loquitur, hæc vero respectu interesse, in quo merito, quod potior caussa priuati sit quam fisci in exigenda pœna sibi per sententiam applicata. Hæc † tamen omnia circa hypothecam tradita se- 58
cundum ipsos non procedunt, quando fiscus prosequeretur rem familiarem, puta, quia ageret ex damno dato in fundo fiscali; Tunc enim in continenti haberet bona dicti damnum dantis obligata, quia tunc non censetur proprie prosequi pœnam. Secundo, limitantur eadem ratione, pro rerum ablatarum restitutione, tunc namq; bona furis censentur tacite hypothecata, & non solum contra ipsum delinquentem, sed etiam contra hæredes ipsius vel quemcunque alium, possunt à damnificato vigore tacitæ hypothecæ peti, saltem ex æquitate iuris canonici, *arg. cap. parochiano, de sepult.* ita Bald. *in l. furti, C. de furt.* & *ibi* per Salycet. Ant. de Fano *vbi supra, num. 24.* dicens notandum, quia de iure ciuili non reperitur, quod bona furis vel alterius delinquentis sint tacite obligata pro male ablatis; sed contra furẽ vel eius hæredem datur condictio furtiua, quæ est rei persequutoria, *vt in l. si pro fure, §. 1. ff. de cond. furtiua,* & hoc, etiam si res furtiue non exstaret, quia datur ad æstimationem illius, vt *ibi* probat. Post † sententiam vero 59
condemnatoriam contra delinquentem latam, quæ non fuerit per appellationem suspensa, delinquens ipse minime potest bona sua alienare; quod si ea alienet, alienatio huiusmodi erit nulla: sed si ab eadem sententia fuerit appellatum, valida erit quidem alienatio, sed postea facta confirmatione sententiæ, officio iudicis reuocatur, vt cum Pico communem hanc opinionem testatur Iul. Clar. *dict. quæst. 78. in versic. si vero,* vbi quoque docet in hoc casu & similibus, in quibus alienatio valet, sed postea potest per fiscum reuocari, non posse exsequutorem fiscalem amouere possessores à possessione rerum, quas à delinquente acquisierunt, sed debere actionem reuocatoriam intentare, ita vt ordinarie de ipsa reuocatione cognoscatur, iuxta communem opinionem, quam *ibi* ex eodem Pico refert & tenet. Similiter † etiam 60
in casibus, in quibus bona non confiscantur ipso iure nec tollitur bonorum administratio, non habet locum sequestrum bonorum, alias vero sequestranda sunt, secundum Ant. Gomez *d. cap. 14. de confiscat. bon. num. ad fin.* quod est notabile in praxi.

Et † supradicta prima regula non solum procedit 61
in foro iudiciali, sed etiam in interiori animæ: In conscientia enim ille, qui commisit crimen, propter quod non est ipso iure priuatus bonis suis, sed lex statuit, illum fore à iudice priuandum, poterit ante sententiam priuationis, omnia illa circa bona sua absque peccato agere, quæ ante commissum crimen ratione dominij agere poterat: Vnde poterit res suas alienare, non solum titulo lucratiuo, vt nonnulli dicebant, sed etiam titulo oneroso, & etiam cum onere & detrimento aliquo permutare, dummodo sine dolo & fraude hæc fiant; alias secus, vt bene in proposito pro-

bat Alfons. Castr. *lib. 2. de potest. l. pœn. cap. 2. versic. secundo, pag mihi* 1678. vbi in sequenti, quod poterit res suas locare; cui placuerit, & pretium locationis accipere & fructus aut redditus ante debitos exigere & contra debitores agere.

62 Quid † autem dicendum erit de illo; *Qui volens crimen committere, ob quod scit se bonis suis priuandum, antequam illud committat, vendit bona sua aut donat illa, nunquid in conscientia valebit huiusmodi venditio vel donatio?* Et videtur, quicquid sit in foro exteriori, in foro conscientiæ talem venditionem vel donationem validam esse ac firmam, quia tunc erat vere dominus illius rei, & nullum habebat ius in ea fiscus neque ad eam; Vnde quamuis mala intentione id fecerit, ad nihilum tenetur fisco, & quamuis peccauerit cogitatione, propter eam tamen puniri non potest neque suis bonis priuari, quia cogitationis pœnam nemo meretur, *vt in cap. cogitationis, de pœnit. distinct.* 1. Præterea postquam bona illa alienauit, potuit de malo proposito pœnitere crimenque non committere; & tamen tunc valeret donatio aut venditio: Ergo iam valebit, quamuis postea commiserit crimen, quia cum talis donatio vel venditio non sit conditionalis, ex nullo euentu futuro pendet; & in terminis ita tenet late probans Alfons. à Castr. *vbi supr. col.* 1678. *in versic. sed quid si volent, & col. seq.*

63 Hæc † tamen opinio meo iudicio non est expedita, imo vera non videtur nec tenenda. Bart. siquidem *in d. l. post contractum, num.* 1. *cum seqq.* & ibi communiter Dd. dicunt, quod siue quis donet ante delictum commissum, siue post, reuocatur donatio, si hac intentione donet, vt post commissum delictum fiscus non possit capere bona eius. Vnde Picus *in d. l. post contractum, n.* 11. quem refert Boss. *in pract. crim. §. fin. quæst.* 78. *versic. solet*

64 *etiam*, inquit † esse communem opinionem, quod si alienatio facta est à delinquente ante crimen commissum & nulla subest suspicio fraudis, talis alienatio valet & tenet, licet postea delinquat & contra eum sequatur sententia condemnatoria; si vero apparet fraus, vere vel præsumptiue, valet quidé alienatio, sed à fisco postea reuocatur. Addunt tamen Boss. *num.* 45. & Iul. Clar. *vbi supra cum communi*, ex Pico *vbi supra*, teneri fiscum eo casu emptori pretium restituere. Quamuis igitur ante delictum commissum quis sit dominus bonorum suorum liberamque & à lege non impeditam habeat administrationem eorum, hoc tamen fallit, si eo animo quis ea donet aut alienet, vt propter delictum, quod cogitat & animo deliberat committere, sibi non auferantur & fisco applicentur, sciens alias his per sententiam iudicis esse priuandum, vt pote in fraudem fisci factum. Nec obstat, quod cogitationis pœnam nemo meretur, potuisseque de malo proposito dolere, quia hoc verum esset, si vltra non procederet: attamen cum malam cogitationem ad actum perduxerit sicque delictum huiusmodi perpetrauerit, non pœna cogitationis affligitur, sed delicti à se commissi: nec quod ante delictum commissum sit dominus bonorum suorum, &c quicquam præstat, quoniam idem contingit post delictum commissum ante condemnationem, quia eo medio tempore potest omnia illa circa bona sua absque peccato agere, quæ ante commissum crimen ratione dominij agere poterat, & sic res suas alienare, &c. & tamen si dolo aut fraude id fiat, non licet, imo à fisco via ordinaria reuocabitur alienatio, vt prædiximus ex eodem Castro: Ergo nec ante delictum. Quod si ea ratio differentiæ inter hos duos casus obiiciatur, in priori, nempe ante delictum commissum, non competere fisco ad illa bona ius in re nec ad remat vero post crimé commissum habet saltem fiscus ius ad rem, quia potest agere contra reum in iudicio, & petere vt priuetur bonis, & bona illius sibi dentur; respondebimus, quod etsi ante crimen commissum nullum ius competat fisco ad bona intendentis commitere crimen, ac proinde alienatio tunc temporis eorum licita & valida videatur, nihilominus cum ipsa fiat animo & proposito delinquendi perpetrandi, & vt ea à fisco postea non vindicentur, & sic animo cum fraudandi prædictis bonis, idem censeri debet ac si ius iam fisco ad rem saltem competeret, cum, etsi de præsenti illud non competat, de futuro tamen competiturum esse certo scit, ac illud ex nunc prout ex tunc cogitans relinquere, tollere ac defraudare eo intendit, donando aut alienando bona sua fraudulenter ante delictum. Quo † fit, vt fraus pro-65 bata in proposito censeatur, si alienatio tunc fiat omniũ bonorum suorum, & hoc etiamsi delictum ipsum ex interuallo sequutum fuerit, dummodo tempore donationis subesset caussa, propter quam delictum postea commissum fuerit; vel si tempore alienationis habebat inimicitias capitales, vel post alienationem steterit in possessione rei alienatæ, hoc enim faceret alienationem præsumi simulatam, dummodo tempore alienationis subesset caussa, propter quam delictum fuerit commissum; alias secus. Similiter etiam si alienatio fieret in occulto, ex hoc præsumeretur fraus, vel si facta fuerit in consanguineum vel amicum, vel si delictum in continenti post alienationem sequutum fuerit, vt ex communibus traditionibus resoluit Clar. *vbi supra, dict. quæst.* 78. *versic. fraus autem, &c.* Quod igitur fraus & dolus operatur circa reuocationem alienationis bonorum, ante & post commissum delictum in foro iudiciali exteriori, idem operari debet in conscientia & foro interiori animæ præter peccatum, sequuto postea delicto atque priuatione bonorum ob id per sententiam, cum vtroque casu malus animus fraudandi fiscum ob delictũ committendum vel iam commissum concurrat, & ad exsequutionem sit deductus, præcipue cum in foro conscientiæ sit standum puræ veritati & fisco ita noceat, in quantum est ex parte alienantis, alienatio ante crimen, quam post facta, ac proinde nihil inter hæc interest, si animus fraudandi adsit, vt supponimus.

Secunda † regula est, quod in delictis, in quibus ipso 66
iure confiscantur bona statim commisso delicto, vt in crimine læsæ maiestatis, iuxta sententiam gloss. *in cap. cum secundum leges, de hæret. in* 6. quam sequuntur plures, quamuis alij teneant, quod tantum administratio bonorum tollitur, prohibetur alienatio ex titulo oneroso & lucratiuo, licet dominium eorum non transeat in fiscum ante condemnationem & apprehensionem, iuxta text. *in leg. ex iudiciorum, versic. adeo, digest. de accus. & in l. quæsitum, ff. qui & à quib.* & alibi fæpissime Bart. *in l. post contractum, num.* 12. *versic. secundum tempus, ff. de deration.* sequitur alios refetens Dec. *consil.* 37. *num.* 12. vbi quod sicut hoc casu non potuisset reus bona alienare, ita nec facere actum, per quem sequi possit alienatio, & ita neque bona obligare: & *num.* 15. quod ante declarationem certum est, aliquod ius fisco non esse quæsitum, vt *ibi* late probat. Hodie † tamen in nostro Regno, & 67
bona confiscantur ipso iure in crimine læsæ maiestatis administratio, & dominio bonorum tollitur & alienatio prohibetur, tam titulo oneroso, quam lucratiuo à die commissi delicti, *per l.* 4. *tit.* 2. *part* 7. quæ in hoc est expressa, & ibi notat Gregor. *in gloss. el sennorio*, & Ant. Gomez 3. *tom. c.* 2. *de crim. læsæ maiest. num.* 11. & 17. & *c.* 14. *de confisc. bon. delinq. num.* 4. Sicut † in cri- 68
mine hæresis, *vt in d. c. cum secundum leges, versic. bona hæreticorum, de hæret. in* 6. Et quamuis in crimine hæresis, *l.* 4. *in fin. tit.* 26. *part.* 7. aliud disponat, nempe à die sententiæ tantum contra hæreticũ latæ, prohibeatur administratio bonorum atque ipsorum alienatio: Standum tamen est in hoc iuri canonico disponenti, vt à die commissi delicti bona hęretici censeantur esse confiscata ipso iure

iure dominium ipsorum amittat hæreticus & transeat in fiscum, ac proinde sit eidem hæretico eorum administratio interdicta, ita vt alienationes & donationes ab eo factæ sint nullæ, *vt in d. cap. cum secundum leges*, & ibi communiter Dd. vt nuncupatim adducit Gregor. Lopez *in d. l.* 4. *tit.* 26. *part.* 7. *in gloss. par herege.* & late probat atque declarat Alfons. à Castro *lib.* 2. *de iustæ hæret. punit. cap.* 6. *per tot.* & hoc est receptum communi omnium consensu, secundum D. Simanc. *de cathol. instit. tit.* 9. *num.* 21. Si enim *l.* 4. *tit.* 2. *part.* 7. vt vidimus, sanxit in crimine læsæ maiestatis humanæ, idem à fortiori in crimine hæresis statuere deberet, cum longe grauius sit, æternam quam temporalem lædere maiestatem, *vt in cap. vergentis, eod. tit. de hæretic. in* 6. & *in authent.* Ga- 69
razos, *C. eod. tit.* Possumus † tamen legem hanc posteriorem Partitæ ab incuria sibi in hoc attributa saluare adducendo, ipsam minime aliud statuere negatiue in crimine hæresis, nempe vt non nisi à tempore sententiæ bona confiscentur: sed affirmatiue disponere, vt à tempore sententiæ tollatur hæretico bonorum suorum administratio atque dispositio; quod verissimum est in hunc sensum, vt eo tempore sit eidem delinquenti sublata bonorum suorum administratio atque dispositio, non tamen negat, quin idem sit à die commissi criminis, sicut iure Canonico dispositum existit, cui conditor legis Regiæ minime derogare voluit. Nec is intellectus à contrario sensu sumendus est in iuris communis derogationem atque correctionem,
70 vt alias dicunt Dd. Maxime, † quod leges Partitarum nunquam censentur derogare iuri ciuili & canonico, in his, in quibus iuri Canonico derogare possunt, nisi in casibus, in quibus ipsæ leges aperte id id docent, imo semper censentur concordare cum iure Canonico & ciuili, vt tenent omnes Dd. nostri Regni præcipue D. Couar. *lib.* 1. *variar. resol. cap.* 14. *num.* 15. Gregor. Lopez *in l.* 9. *tit.* 13. *part.* 6. *in gloss.* 4 *mudar.* per illam legem D. Peralta *in l. si quis in principio testamenti, num.* 4. *ff. de leg. at.* 3. Pelaez de maiorat. 1. *part. quæst.* 1. *num.* 74. & hic est melior intellectus, quam assignatus per Palaez *vbi supra*, confitendo literam illius legis esse erratam, & supplendo vnam dictionem.

71 Idem † est in peccato nefando contra naturam, in quo propter atrocitatem tanti criminis bona confiscantur ipso iure ac dominium eorum perditur, *vt in cap. cum secundum leges, in princ. & in l. vnic. tit.* 11. *lib.* 8. Nouæ Collect. Regiæ, ac per consequens statim reus nõ poterit ea administrare neque vllo modo alienare, *per*
72 *supradicta*. Idem † erit in aliis casibus, in quibus bona confiscantur ipso iure, de quibus per Bart. & Dd. *in l.* Imperator, *ff. de iure fisci, & in l. commissa, ff. de publ. & vectigal. & in d. l. post contractum*, vt communiter Dd. vbi quo docent, & 250. *cas.* in quibus confiscatio bonorum fit ipso iure, refert remissiue Pet. Duen. *in reg.* 150. *in fin.*

73 Et † hæretericus attento iure Canonico, cui stare debemus, non potest vllo modo condere testamentum neque ex eo aliquid capere, vt tradit Tellus Fernand. *in l.* 4. *Tauri, num.* 34. & latissime Pelaez *vbi supra, num.* 60. *cum seqq.* vbi an à die commissi criminis, vel sententiæ: prius vetius existimo, secundum Pelaez *vbi supra*, late id probantem. Nec obstat *d l.* 4. *in verbis supra relatis, & in l.* 16. *tit.* 1. *part.* 1. vbi prohibentur hæretici testati, postquã fuerint pro talibus iudicati, nec capere possunt; quoniam non dicunt aliud esse ante condemnationem, vt prædiximus.

74 Et † in prædictis casibus si reus delinquens alienet bona sua vel aliqua eorum, quocunque titulo id faciat, siue oneroso siue lucratiuo, alienatio erit nulla; & post sententiam & condemnationem confiscabuntur etiam bona alienata fiscusque ea repetet atque vendicabit à possessoribus, quia sententia lata contra principalem delinquentem, præiudicat possessoribus prædictorum bonorum, in quos bona reperiuntur alienata, vt probat text. *in l. quisquis*, §. *filij vero, C. ad leg.* Iul. maiest. & *in d. c. cum secundum leges, de hæret. in* 6. & est communis opinio secundum Ant. Gom. qui eam sequitur & probat *d. c.* 1. *de delict. num.* 90. dicentem esse notabile pro declaratione text. cum materia *in d. l. post contractum*, sequitur idem Ant. Gom. *in d. c.* 2. *de crim. læsæ maiest. num.* 17. & † in hæretico, quod non possit donare nec alio 75
titulo alienare nec dotare filias in matrimonio carnali nec spirituali, & quod omnia hæc si fiant, sint nulla & à fisco vendicentur, probat D. Simanc. *vbi supra numero* 22. *cum seqq.* & Alphons. à Castro etiam *vbi supra*. Nec cum fiscus vendicat huiusmodi bona à possessoribus, tenetur eisdem pretium soluere, cum ipse sit Dominus, † siquidem agens rei vendicatione ad pretium non te- 76
netur, *l. in ciuile, C. de furt.* per quem text. & per text. etiã *in l. ex iudiciorum, versic. adde, ff. de accusat. & in l. donationes in concubinam, §. fin. ff. de donat. & in l. fin. C. ad leg. Iul. maiest.* est communis sententia, vt plures allegans & late probans testatur Anton. Gomez *cap.* 2. *de crimine læsæ maiest. num.* 2. sequitur D. Couar. plures allegans *in* 4. *desponf.* 2. *part. cap.* 6. §. 8. *num* 9. & Sylvest. *in summa, verbo, hæresis, l.* 1. *num.* 14. est communis secundum Simanc. *vbi supra, numer.* 27. & † addit Castro *vbi supra*, 77
nedum procedere in eo, qui emit ab hæretico, cui fiscus pretium soluere non tenetur, sed nec etiam ei, qui ab ab eo emit, quantumcunque per plures manus transierit, quia non habuit ius vendendi, secundum Ioann. Monach. Archidiac. & Ioan. Andream *in d. cap. cum secundum leges*, & Sylvest. *in summa, verbo hæresis, el* 1. *d. numer.* 14. hoc † tamen limitatur, si pretium datum ab 78
emptore reperiretur inter bona ipsius delinquentis, tunc namque fiscus illa bona capiens tenebitur illud emptori reddere: Ita directorium Inquisitorum *verbo, alienatio*, Sylvest. & Couarruuias *vbi supra*, idem existimantes, quando pretium illud fuit conuersum in vtilitatem bonorum delinquentis, atque illa vtilitas ad fiscum cum bonis suis delata, quod Bart. notauit *in l.* 3. *ff. de his, quæ in fraud. creditor. per l. emptor. ff. de rei vendicat.* & vtrumque probat Conrad. *in* 1. *tract. de contract. quæst.* 7. *conclus.* 3. & Simanc. *vbi supra, in n.* 29. *cum seqq.* vbi latius declarat, plures casus specificando: Eandem sententiam tenet Castr. *vbi supra*.

Ex † quibus fit, vt delinquens, cuius bona ipso iure 79
pro delicto sunt confiscata vel alteri in pœnam applicata, non possit sine peccato mortali rem aliquam in casu non permisso, *de quibus infra*, alienare, ne sit causa damni ei, cui alienat, cum ipsi emptori immineat ex culpa venditoris periculum amittendi rem & pretium: ita Sylvest. *vbi supra* & Ioan. à Medin. *in suo C. de restit. fol.* 4. *col.* 3. & Adrian. *quodlibet.* 6. *art.* 1. *illat.* 3. D. Couar. *vbi supra d. num.* 9. Simanc. etiam *vbi supra numer.* 28. & Ant. Gom. *d. c.* 14. *de confisc. bon. num.* 3. *vers. ex his infertur*, vbi concedit, titulo lucratiuo bene posse cum bona conscientia alienare, quia nullum damnum incurreret donatarius: quod & probat duobus modis id limitans Molin. *vbi supra in versic. secundum est.* Hoc † tamen vltimum 80
de licentia alienandi titulo lucratiuo, quando bona sunt confiscata ipso, iure nihil non placet, imo falsum reputo, tum, quia contra ius, prohibens hoc casu bona alienari, id fit, & quia donat ea, quæ sua non sunt, sed fisci ratione amissi dominij & in fiscum translati: tum etiam, quia licet donatarius nullum damnum incurrat, donatio tamen in fraudem & præiudicium fisci fit, & ideo non valeat, vt omnes tenent, nec cum bona conscientia fieri potest, vt ex supradictis patet: tum etiã, quia administrator donare non potest, *vt in l. contra iuris, §. fin. cum simi-lib. ff. de pact.* & ideo merito † dubitauit de prædicta doctrina Siman. *vbi sup. n.* 28. & contrariũ etiã in donatione

tenet